

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 60—
za en mesec K 5—
za inozemstvo K 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej . . . K 58—
za en mesec K 5—
V upravi prejemov mesečno . . . 450
Sobotna izdaja:
za celo leto K 10—
za inozemstvo K 15—

SLOVENEČ

Inzerati:
Enostolpna petstirna (38 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
na enkrat po 50 v
na dva- in večkrat . . . 45 v
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petstirna K 1—
Izhaja vsak dan izvenem ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Telefonski št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Mistifikacija.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Berna, 19. marca. Poročilo, ki sem ga prejel iz Pariza 15. t. m. in Vam ga odpisal, po katerem naj bi svet deseterice že odločil rešitev jugoslovansko-italijanskih zahtev popolnoma po željah Italije, se je izkazalo po poročilih iz krogov mirovne konference kot popolna mistifikacija, ki je imela namen, raztrgati jedinstveno zunanjo politiko jugoslovanskih državnikov in povzročiti nemire proti antanti, kar bi imelo za posledico vojaško okupacijo. Resnica je, da svet deseterice v svojih sejah sploh še ni razpravljal o italijanskih zahtevah, ampak so se o tem vršili le privatni razgovori med vodilnimi državniški velevladstvi, kjer sta Orlando in Sonnino predložila podrobne načrte za rešitev spora med Italijo in Jugoslavijo. Iz teh pogovorov neoficielnega značaja se je izcimila vest o »uradni« odločitvi jadranskega vprašanja, do katere sploh še ni prišlo in tudi v kratkem ne pride, ker je stopilo to vprašanje, kakor sem Vam včeraj poročal, vsaj začasno v ozadje.

„Colla forza gloriosa.“

Po obsodbi Battistija, ki ga je dala avstrijska justica obesiti radi veleizdaje, so italijanske komande ukazale odstraniti iz prvih mest na fronti vse častnike, ki so pribežali kot iredentisti v Italijo. Na njihovo mesto pa je postavila častnike jugoslovanskih prostovoljcev, in to le na prav izpostavljenih mestih. Po razsulu v oktobru so komande te jugoslovanske častnike »odlikovale« z internacijo in najslabšo brano, dočim so iredentovski častniki, ki so se na varnem v zaledju »odlikovali«, dobili poveljniška mesta — v okupiranem ozemlju Jugoslavije. Ti častniki najbolj divjajo proti našemu ljudstvu. To je eno dejstvo.

List »Resto del Carlino« je pred nedavnim časom poročal o obisku ameriških častnikov v Pulju. Laški admiral Cogni je poročal častnikom do podrobnosti o zavzetju puljske trdnjave. To je drugo dejstvo.

Ko so jugoslovanski odposlanci naprosili italijansko mornarico, naj pride v Trst in napravi red, ker so grozili boljševiški nemiri, je italijanska pomorska komanda ugodila prošnji ter izkrcala v Trstu najprej svojo — zastavo. Prvi vojak, ki je stopil na tla v Trstu, se zove Pagliaci (Harlekin). Temu postavijo nekje v Italiji velik spomenik.

Tudi dejstvo, kakor ga je sporočil imenovani list.

V Trst so prišli laški avtomobili žele par dni po velikem avstrijskem polomu z — belo zastavo. Šele potem, ko so videli, da ni nevarnosti, so razvili svojo trobojnico — colla forza gloriosa. Zopet dejstvo, ki so ga pozneje potrdili znaki v Postojni in Logatcu.

Gloriosa forza!
Kamor so prišli, so najprej trkali in zaplenjali — slovenske trobojnice, upirajoče se zapirali in izganjali. Internacije so bile na dnevnem redu — obenem so obljubljali po lepakih »svobodo«.

Zaprli so povsod slovenske šole; po lepakih so obljubljali, da dobi ljudstvo svoje šole.

»Barbarom« je treba — vzeti, ne šele dati kulturnih zavodov. Zato tudi ne sme biti nikjer slovenskih izobraževalnih društev —. Da, kulturni so novi gospodje.

Vse moške od 18. do 50. leta so proglasili za — vjetnike ter jih internirali. Zdaj se morajo klanjati in odkrivati laškimi častnikom in laški zastavi. Kdor se ne odkrije, ga pretepejo in zapro. Fakta!

Železniški uradnik v Logatcu se je samo nasmehnil, ker je laški častnik zadremal in se osmopil, pa je še danes zaprt v Trstu. Akte je vojaška komanda v Trstu — zgubila. Kdor se pritoži proti okrutnemu in krivičnemu nastopu vojaštva, dobi odgovor, da kaj takega laški vojak absolutno ni storil, ker laško vojaštvo kaj takega ni navajeno.

Cultura Italiana! Dejstvo.
Da bi ljudi duševno ubili, so jim prepovedali hoditi v Jugoslavijo in jih zgradili s štirimetrovim širokim in štirimetrovim visokim žičjem. Ukazali so oddati na laški komandi slovenske knjige in časopise pod najstrožjimi kaznimi. Hočejo iztrebiti slovensko kulturo — laški kulturonosci.

S šolskih poslopij so odstranili slovenske napise in vklesali laške. Dejstvo! Enako so storili z občinskimi deskami in postajnimi imeni. Ceste in pota so prekrstili z laškimi imeni »Via Roma«, »Via Carducci«, »Via Garibaldi« itd. Vsa slovenska imena so izginila.

Slovenske ljudskošolske knjige bodo v kratkem odstranili, ker hočejo, da se kultura razširja samo v italijanskem jeziku.

Pred sodniki — velja samo italijanski jezik. Na pošti samo italijanski jezik, vsi uradi so v italijanskih rokah, ker so pogнали slovenske uradnike. Občinski uradi morajo poslovati v italijanskem uradnem jeziku. Kdor ni rojen v zasedenem ozemlju, dobi brez motivacije kratko povelje, da se izseli. Obstoje neka haaška določila za slučaj premirja. Za naše zasedene kraje velja — brezpravnost in nasilje.

lje, kakor ga ni niti barbarski Nemec zagrešil v ubogi Belgiji v vojnem divjem svojem pohodu proti Parizu. Danes je »premirje«, naši možje in fantje v zasedenih krajih nimajo pušk, a za nas je ni pravice. Saj za vse nasilje laških vojaških komand ga ni, ki bi si upal od blizu pogledati to kulturno, civilizatorično delo visokega in »plemenitega« italijanskega rodu. Za te kraje ni robene komisije, za te kraje je samo surovi karabinijer, porco sciavo in polne ječe ljudstva, ki je vso vojsko simpatiziralo ravno radi okrutnega zatiralnega avstrijskega sistema z — entento, seveda pa nikdar z Italijo. Vedelo je pač...

Kaj bi še naštevali vse druge žalostne storije iz zasedenega ozemlja? Kdo jih bo čul. Kdo nam verjel? Mi smo uboga raja, kos podrti Avstrije, ki nas je tisoč let tlačila in morila, a ne — pomorila. Obeta pa nam to ententa, ko nas londonskemu paktu na ljubo prepušča »kulturnemu« delu italijanskega kolonela in karabinijerja.

Uničiti treba ta slovenski mali rod, ki je na poti dvema: Nemcem in Italijanom. Molčimo, molčimo... Pride dan.

Prelepi so bili dnevi prve svobode. In vendar: vse komisije, ki nas obdelujejo kot brezpravno paro, bodo odšle in izginile, naš rod pa bo še dolgo pel:

Gledal nad Triglavom
neba obok!

Odškodnina Italiji.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Berna, 19. marca. Italija je predložila na mirovni konferenci komisiji za škode in odškodnine memorandum glede vojnih odškodnin. Od bivše Avstro-Ogrske zahteva 15 milijard. Ker pa je dvomljivo, da bi bivša monarhija mogla plačati tak znesek, je Italija pripravljena na koncesije v tem smislu, da bi v določenem času uživala vse dohodke naravnih in umetnih produktov na teritoriju bivše monarhije. Italija bo sprejela tretjino te odškodnine v stavbnem lesu, tako da bi v petih letih dobila 8 milijonov kubičnih metrov lesa.

Radič spletkari.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Berna, 20. marca. »Tempe« poroča, da je hrvaški leader Radič predložil mirovni konferenci resolucije, ki jih je sklenila narodna skupščina (?) v Zagrebu proti režimu, ki ga hoče srbska (?) vlada vpeljati na Hrvaškem. Hrvaški narod enoglasno manifestira željo, da bi bila Jugoslavija organizirana po vzorcu Združenih držav v obliki federativne republike. Nadalje zahteva Radičeva spomenica, naj srbska vojska

brez odloga zapusti Hrvatsko, da zamorejo Hrvatje svobodno manifestirati za proste volitve v hrvatsko konstituantno.

Zveza narodov.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Berna, 20. marca. Predsednik Wilson je izjavil, da bo sklep mirovne konference z dne 25. januarja o ustanovitvi Zveze narodov postala integralen del mirovnega sklepa. Gre za definitivno odločitev in ni nikakih (?) razlogov za verjetnost vesti, po katerih bi se ta sklep imel izpremeniti. — Tajnik predsednika Wilsona v Washingtonu, Tumulty, je prejel iz Pariza vest, da bo Zveza narodov tvorila bistven del končnega miru.

Prijateljem Slovenske dijaške zveze.

Pve dni letošnjega leta se je zbralo kat.-nar. dijaštvo v prostorih Jugoslovanske tiskarne ter po dolgem odmoru štirih let znova iz srca prisleglo na zastavo pozitivne veroizpovedi. Od tedaj zbira svoje tovarise, jih konsolidira in uvrščuje vedno tesneje v falango prvobojnikov. In ne bo jih nepripravljenih našel veliki čas. Toda časi so izredni, razmere neznosne, dijaštvo ima opravka dovolj z eksistenčnimi boji, poleg tega pa še ta počasni Zagreb, ki upliva na organizacijo vse preveč centrifugalno. V oči gleda teh dejstev je pač dovolj jasno, da bo imelo to velevažno slov. dijaško društvo do avgusta 1919 dovolj posla z restavracijo in reorganizacijo samega sebe, ker nobenih društev ni vojna furija razbila tako zelo ko prav dijaška!

Slovenska dijaška zveza pa ima v narčtu še mnogo, mnogo drugih del, ki bodo za razvoj našega kat. življa eminentnega pomena. V dosegu teh ciljev pa ji manjka denarnih sredstev. Zato se obrača Slov. dijaška zveza na našo prečastito duhovščino, na slov. denarne zavode, na slovenske mecene in vse prijatelje ter prijateljce kat. misli, naj odpro svoja srca in naj darujejo gornjemu društvu. Priporočali bi zlasti ustanovno članstvo Slovenske dijaške zveze: Glasom š b c., gornjega društva postane ustanovni član Slov. dij. zveze, kdor plača v društvene namene enkrat ali v dveh obrokih 50 kron. — Ta vsota je danes majhna, a društvu bi bilo delo omogočeno. Zato na noge, slovenski možje in žene, podprajte društvo, ki je za slovenski narod gotovo največjega pomena, saj baš iz tega društva izhajajo možje — prvobirilci za katoliško idejo!

Morebitni darovi naj se pošiljajo za enkrat na sledeči naslov: Tinja Jemec,

LISTEK.

P. S.:

Literatura ogrskih Slovencev.

Tudi na ogrskih planjavah onstran Mure se je med Slovenci v 18. stoletju pojavila slovstvena pomlad. Prekmurški Slovenci, ki so se v 17. stoletju večinoma preluteranili, so rabili takrat splošno spise kranjskih protestantskih pisateljev: Trubarja, Dalmatina, Krelja in drugih. Ko so te knjige sčasoma pošle, so morali sami skrbeti za nadomestilo. Značilno pa je, da niso več pisali v jeziku kranjskih pisateljev 16. veka, ampak v svojem lastnem narječju. Slovestvo je bilo tudi tu omejeno na katekizme, zgodbe sv. pisma, molitvenike in pesmarice.

Narečje prekmursko ali ogrskih Slovencev je jako čisto in lepo, ker ogrski jezik ne razjeda toliko organizma slovenskega jezika, zato je n. pr. Kuzmič pisal v bolj narodnem in čistem jeziku, nego kateri bodi drugi pisatelj iste dobe.

V jeziku ogrskih Slovencev rabi se tudi ū, n. pr. tūjinec = tujec; dajalnikova končnica se glasi tudi na: evi ali evi, n. pr. možēvi sem oponašala. Imenovalnik v množini pri samostalnikih na k ima

cke, n. pr. svedocke, junacke namesto svedoce, junace.

Zenski samostalniki s končnico a imajo v sorodniku končnico ov, n. pr. med Murov. V mestniku množinskem se nahajajo oblike v nebesaj nam, v nebesih; v imenovalniku dvojnem rabi množinska oblika s pristavkom: va, vl, n. pr. svojiva brata, dveji ladjl stoječevi.

Zaime kazalno tá, ta, to se glasi: ete, eta, eto, ali: té, tá, to; zaime ozirno kteri, ktera, ktero: šteri, štera, štero.

Glagol ima v tretji osebi množinski starejše krajše oblike: ido, psūjo; dostikrat se rabi deležje minolega časa: začēnši, splevši. Kakor v Halozah govori se na Premurškem: ijem, iješ ali tudi: idem, ideš id.

Glagoli dovršniki se rabijo pravilno; glagoli: vladati, kraljivati, gospodovati vežejo se z orodnikom.

Obilo lepih in kratkih izrazov je doma v ogrski slovenščini, n. pr. roditelj nam. starši, jahanec = jezdnik konj; prednjar = predhodnik id.

Stefan Kuzmič je klasični pisatelj ogrskih Slovencev. (Vidi »Casopis za zgodovino in narodopisje« 1907, 177.) Kdaj se je poročil, ne vemo; bil je luteranski propovednik v Šurdi od leta 1755. do 1779. Izdal je:

Nouvi Zákon ali Testamentom Gospodua nasega Jezusa Krisztusa zdaj oprives z Greskoga na sztári szlovenszki jezik obrnyeni po Stevanu Kuzmicsi Surdanskem F. V. Halli Saksonskeji 1771. 8°. 854.

Propovednik je napisal Jožef Torkoš, propovednik v Sopronu. Drugi natis se je oskrbel v Požunu l. 1817. Dalnji natis se je zopet oskrbel v Beču (Dunaj) l. 1883. V tej knjigi rabi mu tu pa tam splošnik. Kuzmič ni vedel za Dalmatina in Dalmatin za Kuzmiča ne; vsekako bi bil Kuzmič koristil Dalmatinu.

Njegov naslednik je Mikloš Kuzmič, duhovnik župe sv. Benedikta; njemu je naročil vladika somboteljski, Sily Janoš, prevesti na »stari slovenski« jezik potrebne knjige. Zato pa je trebalo najpoprejši omikati prosto ljudstvo in za narodne šole spisati potrebne knjige; v to svrhu spisal je:

1. ABC za Szlovence na Vogerzskem, krog 1780. l.

2. Szlovenszki szlábikár z steroga sze decza steti more navcsiti, z nikimi rejesinczami navkúpe pod prespan stampanya dánt. V Soproni pri stampari Siefs József János 1780. 8. 13.

3. Knjiga peszmena i molitvena.

4. Szvéti Evangéliomí pouleg réda Rimszkega na vsze Nebele i Szvetesnye dni z obcsaszkega szvétoga Pi-

sma na szlovenszki jezik obrnyeni po V. P. Goszpoudi Kuzmics Miklosi, plebanusi i Vice-Esperesi. Z dopuszsenyem Poglavaraszta. 1780. 8. 160 str.

To knjigo izdal je Kuzmič na željo vladike Janósa. Na novo jo je dal natisniti na svoje troške grof Herzan Ferenc z Harasa v Sombotelji po Siefs Antonu 1804. l. Spolnik v tej knjigi nahajajo jako redko. Vzglade navajata Raič in Marn.

5. Kratka summa velikoga Katekizmusa z szpitávanyem i odgovarjanjem mladostzi za navuk vu czaszarski i kralészki drásauy. Sze najde v Radgoni pri Weitzinger Aloysii. 8. 112 str.

6. Sztaroga i nouvoga testamentoma szvete historie kratka summa na sztári szlovenszki jezik obrnyeni po V. P. Goszpoudi Kuzmics Miklosi, szvetoga Benedeka Fare Duhovníki ino Krogline Szlovenszke Viceospörőssa. Z dopuszsenyom Kralészke Vizszo soule Stamparie. 8. 135.

Skoda, da sploh niso pridejane letnice.

7. Knjiga molitvena za bolnike.

8. Molitvena knjizua za vazakoga krisztijana, poszebno za Szlovence na Vogerzskem; pr. knjiga molitvena, v sterój sze nahajajo razliczne ponizne molitvi, z dvojm pridavekom na hasek szlovenszkega naroda na szvetloszt dana. 320 str.

med. Kapitol 16, I. nadstr. št. 12, Zagreb. Zlasti pa se priporočamo za pozneje, ko razpošljemo tozadevne okrožnice, vendar pa bi želeli takojšnjih darov, da nam delo ne zastane. Z Bogom za narod!

Iur. France Žužek,
t. č. predsednik.

Dr. Fran Mohorič:

Pravosodne zadeve.

Iz posredniškega področja.

I.

Za veljave posredniških državnih okvirnih in tudi deželnih zakonov mora na Kranjskem vsaka občina ustanoviti svoje posredništvo. Pa tudi na Koroškem, Štajerskem, Goriskem, Gradiškem so mnoge občine ustanovile svoja posredništva, ki so tudi že daljši ali krajši čas posredovala.

Vojska je vzela marsikatero posrednika kakor vojaškega vpoklicanca in ga odtegnila posredniški službi, kakor je sploh po občinah zaradi preoblih vpoklicev napravila izdatno zmedo.

Pri teh odnošajih so mnogi posli po občinah za daljši ali krajši čas prišli v nered, predvsem pa očitno tudi občinska posredništva.

Vse poslovanje naših občin je iznenadila nova država Jugoslovanov SHS, ki je zlasti med Slovenci izbrisala kronovinske meje in zaradi tega tudi posredniški odnošaji niso ostali povsem nedotaknjeni.

Kakor že omenjeno, so na Kranjskem posredništva za vsako občino zapovedana (obvezna, obligatna) na Koroškem, Štajerskem in Gorisko-Gradiškem pa je bilo prepuščeno umestni razpolagi občin, ali naj se ustanovi posredništvo ali ne.

To razlikovanje je z izbrisom polovičarskih slovenskih kronovinskih mej postalo brezpredmetno.

V enotni slovenski Jugoslaviji ne morejo ostajati več posredništva v enem kraju zapovedana (obligatorna), v drugem kraju pa poljubna (fakultativna), marveč zahteva posredniška svrha in nujnost enotne uprave, da so posredništva v vseh občinah svoječasnih južnoavstrijskih kronovin splošno obvezna in da se ustanove posredništva torej zlasti še v Trstu, Istri in Dalmaciji brez zamude, dokler se njih področje ne raztegne sčasoma tudi na ostali hrvatski in srbski del nove Jugoslavije.

Naša posredništva so sodobna, vsemu prosvetljenemu zapadnemu delu Evrope poznana in uvaževana mirovna sodišča, katera uspevajo zlasti v Švici in so tam zavzela že jako razširjeno področje v mnogih zadevah, ki so odkazana pri nas našim sodiščem.

Toda tudi poslovanje naših posredništev je že precej široko, raztezajoče se namreč ne samo na zasebnopravne (civilne), marveč tudi na kazenske zadeve v prestopkih zoper varnost časti.

Znamenito je zlasti, da je postopanje posredniško v zadevah zaradi prestopkov zoper varnost časti brez izjeme obvezno in sodnemu postopanju predhodno.

Čuditi se je, da se dosedaj tudi v zasebnopravnih zadevah ni mislilo na tako predhodno obveznost, vsaj v nekaterih civilnih zadevah. Kakor znano, so predsedništva po okvirnem posredniškem zakonu pristojna za pravne poskuse, v civilnih zadevah: 1. v sporih o denarnih terjatvah in o pravicah do premičnin (brez vrednostne meje); 2. v sporih o služnosti stanovanja; 3. v sporih o določitvi ali popravni mej in vključenih služnostih; 4. o sporih v posesti.

Toda ni dvoma, da bode tudi poslovanje v teh civilnih zadevah sčasoma, prej

ali slej moralo biti obvezno in sodnemu postopanju predhodno.

Kdaj se to zgodi, bo stvarno odvisno samo od vprašanja večje ali manjše urejenosti naših občin oziroma županstev.

II.

Ena stroka pa naravnost kriči po predhodnem poslovanju posredništev, in ta stroka obsega obveznosti oziroma dajatve kmečkih prevžitkov.

Ze vsebina tozadevnih prevžitnih pogodb sili naravnost za tem.

V prevžitnih pogodbah se namreč skoraj vselej določa, da morajo spora, nastala zaradi dajatve prevžitka, reševati krajevni zaupniki, katerih ima vsaka stranka pravico imenovati enega, in oba imenovana tretjega zaupnika-načelnika, ali vsaj po priliki v tem smislu.

Pri sporih zaradi prevžitkov gre čestokrat za denarne nadomestke, katere prav lahko določijo krajevni zaupniki, ker se dan za dnem posredno ali neposredno morajo pečati z vrednostjo in ceno takih nadomestkov.

Najčesteje so dotični zaupniki itak že obenem sodni cenilnici, katerih mnenje ima v danem sporu uvaževati tudi sodišče samo.

Kolike koristi za usodni spor je torej, ako so že izvedsodni zaupniki ali posredniki določili gospodarsko vrednost sporno prevžitnih dajatev.

Sodišče se more v ugodnem slučaju (in to je pač skoraj vselej) pridružiti zaupnikov gospodarski preccnitvi prevžitnih dajatev ali na podlagi strankinega dokaznega predloga ali pa celo samostojno in uradoma na podlagi uradnega sodnega predvarka (§ 273. c. kr.).

Na vsak način pa je za sodišče dana s posredniškim mnenjem že gospodarska stvarna podlaga za sodno poravnavo, ki bo v takih slučajih pač najčesteje uspeša.

Vse te pravne zadeve spadajo sedaj v prvo oskrbo pravosodja v mladi Jugoslaviji in naše pravosodje na te odnošaje ne more biti nikdar zadosti zgodaj opozorjeno.

III.

Skrb za posredništva gre v okvirnem zakonu celi državi, v podrobnih zakonovih odredbah pa posameznim prizadetim velikim skupinam državnega ozemlja. Jasnó je pritem, da morajo v posredništvu in njega razvoju prvačiti občine v tem večji meri, čim večje so in čim važnejše področje zavzemajo v državni samoupravi. Dolžnost in ugled zahteva, da stoji mesta s samostojnim in samosvojim ustavom (Štututom) v posredniških zadevah na prvem mestu, saj razpolagajo ravno ona s strokovno izvežbanim uradništvom in z obilimi strokovno večimi državljani v svojem okolišu.

Izenadljivo je torej, da baš naše mestne občine z samostojnim ustavom dejansko ne stoji v posredniških zadevah na prvem odličnem, marveč morda celo na zadnjem mestu, ali so dosedaj ostala sploh brez ustanovljenega posredništva.

Najbližji naš zglede stolice ljubljanske v tem oziru ni spodbudljiv. Kljub zakoniti obveznosti in zapovedanosti ustanovitve posredništva v vsaki občini vendar ravno mestna občina ljubljanska še dosedaj ni ustanovila nobenega posredništva.

Toda ne samo to, občina ljubljanska je celo povsem v nemar pustila že ustanovljeno posredništvo v Spodnji Šiški.

Šišenska občina je imela ustanovljeno svoje posredništvo, ki je takoj v prvem času svojega poslovanja imelo prav zadovoljive uspehe.

Po spojitvi šišenske občine z ljubljan-

ske mestno občino je ostalo posredništvo kar naravnost pozabljeno. Nikdo ga ni preklical in ga tudi ni preklicati ali opustiti smel, ker je ravno ustanovitev posredništva zakonito zapovedana in obvezna in se torej zlasti že ustanovljeno posredništvo ne more več opustiti.

Pričakovati je bilo, da se mestna občina ljubljanska, prevzemša šišensko posredništvo, sama podviza z ustanovitvijo posredništva v celem svojem okolišu, k čemur je bila že itak prvotno zakonito obvezana. Ta opustitev — očitno iz gole pozabe in spregleda — je pač bila možna, ker je posredniška nadzorovalna oblast istotako pozabila ali spregledala svojo nadzorovalno oskrbo. Zmede svetovne vojske so sicer v marsikateri stroki spravile zakoniti tir v nered in so vsaj odgovorne za neprilike v posredniških zadevah.

Toda tudi svetovni vojski je prišel enkrat zaželeni konec in v novo nastali naši svobodni državi nastaja tem živahnejša potreba in — upati je — tudi tem živahnejše tekmovanje za zopetno uredbo in zboljšanje vseh — zakonitih tirov, zlasti tudi posredniških.

IV.

Svetovna vojska z vsemi svojimi neprilikami in povzročenimi neredi pa vendar ni bila povsem neplodovita za posredniško področje.

Svetovna vojska in njene stiske so prinesle občinam celo mnogokatero novo nalogo, zlasti z ozirom na socialno preskrbo svojega prebivalstva.

Prinesle so občinam, zlasti onim s samostojnim ustavom, najemne urade, ki po svoji svrhi pač niso nič drugega nego nadalje področje posredništev. Tem večja nujnost za občine s samostojnim ustavom je torej dana, da brez zamude uredijo in izpopolnijo svoja posredništva, ki jih imajo v najemnih uradih takorekoč že deloma ustanovljena.

Pri tem je seveda oblika nastavljanja zaupnikov — ali z volitvijo izmed občanov (pri posredništvih), ali z županovim imenovanjem (v najemnih zadevah) tudi povsem postranski pojav.*

* Za posredništva je izšla knjiga: Občinsko posredništvo. Navodnik in zakon za bivše kronovine avstrijskega juga. Spisal dr. Fran Mohorič. V Ljubljani 1916. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena nevezani knjiži 3 K; v karton vezani 4 K.

Kršč. socialni mednarodni delavski kongres.

LDU Luzern, 20. marca. (DKU) (Švicarska brzojavna agentura.) Na krščansko-socialnem mednarodnem delavskem kongresu so avstrijski zastopniki soglasno izjavili: Odklanjamo politično in ustavno zopetno zedinjenje novih držav bivše avstro-ogrske monarhije, in sicer iz političnih in narodnostnih vzrokov. Pač pa smatramo, da so mogoči gospodarski dogovori, ki bi tudi imeli trajen značaj. Z vprašanjem vpostavitve monarhistične državne oblike se ne pečamo več. Krščansko-socialni delavci so zadovoljni z republikansko državno obliko in se čutijo obvezne, delovati na to, da bo republika prožeta od krščanskega duha in za svoj narod nova, boljša domovina. — Po daljši debati je konferenca sklenila, da predloži pariški konferenci oficalno prošnjo, naj se novi odnošaji med noradi naslanjajo na noto sv. očeta z dne 1. avgusta 1917 in na Wilsonova načela. Odpraviti je treba seveda vse nasilnosti in zagotoviti vsakemu narodu pravico do po-

polnega kulturnega in gospodarskega razvoja. Kongres zahteva, naj se zmanjšajo vojni izdatki, sklene zveza narodov in ustanovi mednarodno razsodišče.

„Ljubljanski dogodki.“

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 19. marca: Danes popoldne ob pol treh se je v dvorani ljubljanskega dvorca pričela prva seja medzavezniške komisije, da se preiščeta takozvani zaloški in ljubljanski dogodek. Clani medzavezniške komisije so: general Gordon kot zastopnik Britanije, general Savy kot zastopnik Francije, general Segre kot zastopnik Italije ter general Treat kot zastopnik Amerike. Kot najvišji po činu predseduje komisiji italijanski general Roberto Segre.

Italijani so dvignili obtožbo, da so 12. februarja t. l. nekateri jugoslovanski civilisti in vojniki na železniški postaji Zalog pri Ljubljani napadli v Trst vozeči vlak tržaških beguncev italijanske narodnosti, kar so bile na njem poleg emblemov italijanske vladarske hiše italijanske zastave. Italijani trde, da so Jugoslovani vlak čenetavali z blatom in kamenjem, razbili mnogo oken, siloma sneli italijansko zastavo, jo polili s petrolejem in jo sežgali. Prisoten jugoslovanski častnik da ni interveniral.

Med drugim trde Italijani, da so se radi namišljenega dogodka v Zalogu begunci pritožili pri vojaškem postajnem poveljništvu v Ljubljani in da jim je to dalo zadostneje. Jugoslovani pa trde nasprotno, da dozda o kaki prijavi onega dogodka pri ljubljanskem poveljništvu sploh ni nič znano, še manj pa o kakem opravičenju, ki naj bi ga bilo to poveljništvo dalo beguncem.

Tako stoji trditev proti trditvi. Preiskovalna komisija je sklenila kot priče zaslišati vojaške in železniške funkcionarje in pa take osebe, ki so bile takrat na zaloškem in na ljubljanskem kolodvoru.

Drugi predmet preiskave te medzavezniške komisije je takozvani ljubljanski dogodek. Kakor smo svojčas že poročali, je namreč dne 20. februarja t. l. podkomisija italijanske misije za provedbo premirja morala zapustiti Ljubljano. Da se pojasni vzroki tega izgonu, je medzavezniška komisija sklenila naprositi ljubljansko deželno vlado in tukajšnjega vojaškega poveljnika, naj ji naznanita, zakaj se je italijanski subkomisiji velelo, odstraniti se iz Ljubljane. Istotako naj se pojasni, zakaj se je italijanski subkomisiji prepovedalo šifrirano brzojavljenje in zakaj se je neke-mu italijanskemu častniku zabranilo potovanje po ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Ob šestih zvečer se je seja zaključila. Razprava se nadaljuje jutri.

Načrti za zvezo narodov.

LDU Berlin, 19. marca. (Dun. KU) Po poročilu švicarske brzojavne agenture je pozvala komisija za zvezo narodov pariške konference, kateri načeljuje Wilson, nevtalce, naj predlože predlog, da se spremeni osnova za ustavo zveze narodov. Nato je odposlala mednarodna konferenca za zvezo narodov v Bernu v Pariz brzojavko, v kateri izraža svoje prepračanje, da mora biti ustava zveze narodov, zgrajena na demokratičnih načelih. Konferenca za zvezo narodov smatra v interesu trajnega svetovnega miru za potrebno, da se pariški načrt nekoliko izpremeni. Na mestu predlagane skupščine delegatov naj se ustanovi nekaj parlament narodov na podlagi direktnih ljudskih volitev. Ta parlament narodov naj ima izključno zakonodajno oblast. Vsaka država naj tvori zase volilni okraj in imej pravico za vsak milijon volilcev poslati v parlament narodov po enega poslanca. Volilno pravico imej vsakdo, kdor je star več kot 20 let in ki zna pisati in brati, bodisi moškega ali ženskega spola. Zveza narodov obsegaj vse države, ki imajo pravico samoodločbe. Sv. stolica bodi pripuščena k sodelovanju pri zvezi narodov. Ustanovi naj se mednarodni sodni dvor in mednarodni posredovalni svet, ki ukrepom in odredbam bi se morale države države brezpo- gojne pokoravati, da se izključi vsaka vojska. Zveza narodov, ki bi obsegala vse države, naj odredi popolno razorožitev na suhem in na morju in odpravo vojaške brambe in službene dolžnosti. V vsaki državi naj ostane samo še neobhodno potrebno število čet na podlagi nabiranja prostovoljcev; Zveza narodov naj razpola- ga z mednarodno armado in mornarico, s katero bi mogla zveza nastopiti v skrajnem slučaju proti krivam miru in pravici. Vojna industrija naj, se podržavi. Uprava vseh kolonij, katere ne uživajo samo- uprave, naj se stavi pod vzajemno medna- rodno nadzorstvo, katero izvršuj poseben odsek zveze narodov. Pov od naj se uvede svobodna trgovina; carine in monopoli v korist privatnim interesom naj se splošno odpravijo. V kolonijah vladaj princip odprtih vrat. Za vsako izpremembo usta-

Ta knjiga se je ponatisnila večkrat, in rabi katoliškim Slovincem. Da se razvidi zlog, bodi za vzgled:

»Vu onom vremen: Po Herodesovoj smrti ovo angėjo gospoduv sze je skázao v sneh Josefi v Egiptomi, govoreci: szteni gori i vzei dejte, i mater njegovo ino idi vu zemlou Izraelszko; ar szo szpomrli, ki szo izskali duso diteta. Steri gori sztanovsi vzeo je dejte i mater njegovo i prisao je v Izraelszko zemlou. Szlisavsi pa, ka bi Arhilausz kraljuvao v Judaei me- szto, Herodesa ocse szvojevga, bojao sze je szto idti. I spomenjeno vu sneh odisao je na sztrani Galliae. I pridomcsi prebivao je v varasi, ki sze zove Nazareth: da bi sze szpunilo, ka je povedano po krorokej: ka de sze Nazarenszki zvao.«

Ferenc Temlin doma iz vasi Kra- jine pri Radgoni, je izdal: »Györszki Katekizmus; z vögrszkoga« v Halli 1715. Ta naslov se navaja v Stevana Küzmicsa knjigi: Vvere krsztszanszke kratki navuk. Halle 1754.

Stevan Šijarto, učitelj v Püncin, pro- testant, je izdal knjigo:

Mrtvecsne peszmi, stere szo szta- rih piszm vküp pobrane, pobougsane ino na haszek szlovenszskoga naroda zdaj oprvis na szvetloszt dane po S. S. P. Stampane v Szemboteli, pri Szi- esz Antoni vu Leti 1796. 8. 175°.

Mihal Sever, porojen v Vaneci, občini župe pečarovske, v Zelezni stolici. Bil je

protestantovski duhovnik; nekaj njegovih pesniji in molitvic je vzel St. Küzmič v svoje knjige. Priredil je:

Red zvelicsanzstva, poleg ednoga znamenüvanja toga najpoglavitejšega recsenya jedro szvetoga piszma, vu sterom se vöere najveksi artikuli gru- entani jeszo, ravno i tak nistere krat- ke molitve i peszmi id. Stampano v Halli Saxonszkoj v letu 1747. 12. 96.

Voere krsztszanszke kratki návuki celszte rejcsi bože voe zebrani i nany- cu vsezmj vernim vu vszakhom szkú- savanyi na podpéranye, vu nevouli na pomaganye vu smrti na troust ino po- tom toga na vekl vecsno, pouleg ni- steri szem szpodobni molitve ino pe- iszen; v Halli 1754. 12°. 275. Deset li- stov je predgovora, ki ga je podpisal V. I.

V novejšem času dosta se je trudil Jožef Klekl, župnik pri sv. Sebastijanu, iz- dajajoč »Devica« nevtepreno poprijeta. Manja zmazna Goszpa Vögrska. Pobozen meszecen list. Redi ga Klekl Jožef (od V. let. 1909: Reditel Bassa Ivan, plebános vu Bogojini).

Klekl Jožef je tudi napisal:

Hodi k oltarskomi svestvi! Molit- vena kniga za vse najplemeniteše ol- tarsko svestvo ljubéče krščenike, pose- bo za mladino, za kotrige »Altarskoga svestva« i »Sra Jezusovoga« bratov- ščin. Dobi se pri nisen v Čeranšvöci

(žup. Zala) gde je od 1910 vpokoju.

Skuhala Peter, duhovnik nemškega vi- teškega reda in župnik velikonedeljski v pokoju zložil je: Popevke. Po muropolj- skem ali panonsko-slovenskem nareč- ju — katere moremo tudi sem pristo- vati. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru 1907. Potem je Peter Skuhala še napisal neke pripovedke n. pr. st. 13. Naš dom VIII (Maribor, 1908): »Kak so na Juškovec«, za- tim st. 16. »Kak sta Drašekov Martinek pa Martinek Drašek na gostüvanje pozaval«. V Ljubljanskem Zvonu 1910, 156—161 je Ant. Trstenjak napisal:

»Borovnjak Jožef. Iz življenja ogr- skega Slovencea«.

V časniku za zgodovino je narodopisje 1910, 104—128; 1911, 47—76 priredil je dr. K. Štrekelj:

»Kühar Stefan. Narodno blago vo- grskih Slovencev«.

Kolikor je bilo mogoče zbrati slovetve- no blago ogrskih Slovencev, razvidi se po zgoranjem. Zanimivo je, da je to literatu- ro izzvala konkurenca med »luteran« in »papinc«, ko je Stevan Küzmič izdal svoje sveto pismo za namene razširjanja lu- teranstva, je takoj njegov rojak (tako se pravi) Mikoš Küzmič, katoliški župnik, izdal cel red slovenskih knjig. Nekateri pravijo, da sta bila brata.

ve morajo glasovati tri četrtine parlamenta narodov. Ustava zveze narodov vsebuje tudi nekaj načel glede samoodločbe narodov in varstva manjšinskih svetov. Vsa teritorialna vprašanja naj se urede na podlagi splošne svobode in samoodločbe. Parlament narodov odločuj v vsakem posameznem primeru, da-li naj se vrši ljudsko glasovanje o pripadnosti. Nacionalne manjšine v vsaki državi naj uživajo izdatno mednarodno varstvo. Zlasti se mora zagotoviti popolna enakost posameznika brez razlike narodnosti, svobodna izjava o narodni pripadnosti in gospodarska samouprava nacionalnih manjšin od najmanj 100 članov, avtonomija občin, proporcionalni volilni red, vpoštevanje vsake manjšine, ki znaša več kot 20 odstotkov prebivalstva v rabi jezika, pred sodiščem in v uradih, sorazmerna razdelitev državnih podpor, ljudske šole za manjšine, ako znaša število šolobveznih otrok najmanj 40, in ustvariti učinkovite navedbe proti nacionalnemu bojkotu.

Ultimatum koroški deželni vladi.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 20. marca: Deželna vlada za Slovenijo je poslala dne 20. t. m. nemško-koroški deželni vladi v Celovcu nastopno brzojavko: Po lošilih uradnih poročilih so bili brez vsakega vzroka internirani Agneza in Marija Schwarzova, Eliza Furlanova in Marija Grilova. Deželna vlada za Slovenijo protestira najodločneje proti tej internaciji in zahteva takojšnjo oprostitve imenovanih. Nadalje zahteva, naj se ji naznani oprostitve najkasneje do jutri 21. marca opoldne, ker bi sicer bila deželna vlada za Slovenijo prisiljena, poseči k strogim protidredbam. Odškodninske zahteve se bodo naznanile kasneje.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 19. marca. (DKU) Kakor poroča »Temps«, kaže, da so se načelniki zveznih vlad v včerajšnji seji sporazumeli glede dveh glavnih točk, in sicer glede potrebe, da se v kratkem sklene pogodba, ki jo bo konferenca predložila Nemčiji, da jo sprejme, in ki vsebuje poleg določb o vojaštvu, mornarici in letalstvu tudi točke glede ureditve mej in financ ter končno določbe o zvezi narodov; 2. glede potrebe, da se hkrati pripravi tudi pogodba, ki določa italijanske meje. List meni, da bo mogoče izdelati ti dve pogodbi tekom štirinajstrednega roka, o katerem so govorili Clemenceau, Wilson in Orlando v svojem pismu, naslovljenem na Lloyd Georgeja.

LDU Pariz, 20. marca. (DKU) Agence Havas poroča: Najvišji svet zaveznikov je imel v sredo sejo, kjer so razmotrivali vojaški položaj v Galiciji. Svet je sklenil pozvati obe armadi pred Lvovom, naj z gotovimi pogoji nemudoma ustavita sovražnost. Konferenca se je nato bavila z zapadnimi mejami Poljske.

Razgovor Wilsona z Orlandom.

Bern, 19. marca. (Zakasnelo.) Iz Pari-Wilson obiskal na italijanskem poslanstvu Orlando. Pogovor je trajal poldruge uro. Orlandova »L'Epoca« pripominja k tej vesti, da sta se razgovarjala o italijanskih zahtevah ob Adriji.

Italija zahteva 15 milijard odškodnine.

LDU Lugano, 20. marca. (DKU) Kakor poročajo listi, bo Italija kot odškodnino za škodo v Benečiji, povzročeno po sovražnih napadih, zahtevala pet milijard v gotovini in deset milijard v premoгу, ki se razdeli na pet let.

Italijani prete.

LDU Rotterdam, 19. marca. (ČTU) Brezlično se javlja iz Amerike, da se upira Italija Wilsonovim zahtevam in žuga zapustiti konferenčno mizo, ako ne bo istočasno ko z Nemčijo sklenjen mir tudi z Avstrijo. Nadalje žugajo Italijani, da se polaste z orožjem ozemlja, ki se jim je od alijancev priznalo z londonskim paktom.

Kaj dobi in zgubi češka.

LDU Praga, 19. marca. (ČTU.) »Narodni Listy« poročajo iz Zeneve: Komisija za določitev čehoslovaških mej je sklenila, da čehoslovaška republika odstopi nemški državi okraja Asch in Heb z mestom Francove Lazne, nadalje Friedland in Rumburg. Pač pa dobi zapadni del Češke Sumave z Brodom nad Lesi. Dosedanja meja se na severovzhodu pomakne tako, da dobi Češka gladiški okraj z mestom Gladsko. Nadaljnja meja se krije z dosedanjjo državno mejo do Ratibora, tako da pripadejo čehoslovaški republiki ratiborski premogovniki izvzemši mesti Ratibor in Ribnik. Nato drži meja do Bogumina in Tešina in nato do stare ogrske meje. Na ta način dobi Češka vso železnico in mesto Tešin ter Oravo in Spiš. Na vzhodu meji čehoslovaška republika na Rumunsko. Pri Komarnem in Bratislavi poteka meja južno od Donave, da dobita ti mesti na ta način večji mostišči. Žitni Ostrov pripade Ogrski. Nadaje dobi čehoslovaška

republika del Moravskega polja južno od Breclave ter Vitoraz z mestom in kolo-dvorom Gmundom. — Nemška Avstrija in Ogrska bosta morali plačati čehoslovaški republiki 17 milijard vojne odškodnine.

Predmir z Nemčijo.

LDU Berlin, 19. marca. (DKU) »8 Uhr Abendblatt« poroča iz Basija: Neposredne vesti iz Londona javljajo: Pariški zastopnik »Manchester Guardian« piše, da so sedaj prišli alijanci do sporazuma glede predmirja z Nemčijo. Francija se je odrekla načrtu ustanovitve neodvisne renske province kot odbijalne države. Tudi je opustila svoje ugovore proti priključitvi Nemške Avstrije k Nemčiji. V vprašanju saarske kotline se zadovoljuje s tem, da zahteva za vrsto let dobivanje premoga kot odškodnino, ter ne obstoja na aneksiji. Ti sklepi so posledica dogovora med Wilsonom, Clemenceaujem in Lloyd Georgejem.

Revizija železniškega prometa.

LDU Bern, 19. marca. (ČTU) »Echo de Paris« poroča: Komisija za mednarod. promet in paroplovstvo je sklenila železniški promet podvreči reviziji. Komisija je nadalje odklonila predlog, da naj se najvažnejše železnice upravljajo v imenu zveze narodov od mednarodnih oblasti. Na podstavi tega poročila, odpade tedaj tudi internacionalizacija južne železnice.

Nemška Avstrija.

Ententa za Nemško Avstrijo.

LDU Bern, 20. marca. (ČTU) »Neues Wiener Journal« doznava od dobro informirane strani, da so finančne in gospodarske koncesije, katere hoče dati ententa samostojni, politično neodvisni Nemški Avstriji, nastopne: 1. Valutno posojilo v zlatu v zadostni višini, da se bistveno povzdigne veljava krone v inozemstvu. 2. Dobavo surovin za normalne cene in pod neprimerno povoljnimi plačilnimi pogoji. 3. Takojšnjo zadostno dobavo živil. 4. Zagotovitev premogovnega in železniškega prometa, kojega nadzorovanje prevzame mednarodna komisija. 5. Obliha, da se bo pravilo francoski, angleški in ameriški kapital do tega, da povzdigne z nove ustanovitve industrijskih obratov, odnosno podružniških tvornic gospodarsko življenje v Nemški Avstriji in tako omogočijo zaslužek delavstvu. 6. Propaganda za tujski promet z ustanovitvijo, posebno ugodnih železniških zvez ententnih držav z Nemško Avstrijo.

Nevtralizacija Nemške Avstrije.

LDU Dunaj, 20. marca. (ČTU) Doznava se iz dobro informiranih parlamentarnih krogov, da pride prihodnje dni ententna komisija na Dunaj, da stopi v zvezo z dunajskimi političnimi krogi radi vprašanja nevtralizacije Nemške Avstrije in da obenem proučuje finančne in prometne politične odnose, ki naj tvorijo podlago temu projektu. Od izida teh študij komisije je odvisno, ako in na kateri način se bo predlagalo dunajski vladi nevtralizacija.

Zigasanje bankovcev v Nemški Avstriji.

LDU Dunaj, 20. marca. (ČTU) Kakor doznava »Neues Wiener Taoblatte« je bilo zigosanih že okoli tri in pol milijard kron, kar je približno polovica vsega bankovskega prometa. Oficialno zigosanje se je, kakor znano pričelo dne 12. t. m. ter se konča 24. t. m.

Bivši cesar Karol se seli.

LDU Dunaj, 20. marca. (ČTU) Nemško-avstrijska državna korespondenca poroča: K preselitvi bivšega cesarja Karola v Švico, da je bil ta krak storjen z vednostjo Nemško-avstrijske države, ki smatra preselitev potrebno tako iz ožira na interese republike, kakor tudi iz ožira na interes osebne varnosti cesarja. Vsi dunajski listi se pečajo s to zadevo. »Neue Freie Presse« pripominja: Uradni komunike govori o izgonu kralja Karola. Vlada nima pooblastila izganjati ali meščane z grožnjami poditi iz dežele. Ako noče imeti cesarja Karola in njegovo družino v Eckartsauju, tedaj mora to svojo politiko opravičiti pred narodno skupščino. »Arbeiterzeitung« piše: Karol potuji, z bogom in ne vrni se nikdar več. Pač mora, preden odpotuje, podpisati svojo odpoved. Republika ima pravico, da nastoja na tem, kar je Karol obljubil, da bo storil, namreč da ne odlaša še dalje pripoznati odločitev ljudstva, temveč da se o tem izreče v posebnem spisu, tako da je izključeno vsako krivo tolmačenje. Ta akt mora pa obstojati samo v formalni odpovedi, ki je veljavna za vso habsburško rodbino.

LDU Dunaj, 20. marca. (DKU) »Staats-korespondenz« poroča: Informacije, katere je dal hišni upravitelj Eckarstaua, korveini kapitan pl. Schonta, zastopniku lista »Neue Freie Presse«, se morejo razlagati samo na ta način, da imenovani funkcionar bivšega cesarja ni točno poučen o resničnem položaju. Razume se samo po sebi, da mora republika ohraniti ugled postavam, ki jih je sklenila narodna skupščina. Državna vlada ni pustila bivšemu ce-

sarju niti najmanjšega dvoma o tem, da se vzdrževanje dvora in pravica do cesarskega naslova nikakor ne more skladati z temeljnimi zakoni državne ustave. Bivši cesar se je zavezal 1. novembra 1918, da se ne bo vmešaval več v državne posle in da se bo v ostalem podvrget sklepu, s katerim bo uredila Nemška Avstrija svojo bodočo obliko. Konstituenta je že izpregovorila in ta sklep je neovržen. Prva posledica bi bila, da se cesar prostovoljno odpove vladi za svojo osebo, kakor tudi za vso habsburško hišo. Ker se to danes še ni zgodilo, se postopanje Eckartsaua ne strinja z državnimi postavami. Tudi to je v Eckartsau dobro znano, vendar državna vlada ni smatrala za potrebno, v tem zmislu kaj ukreniti. Kar se tiče varnostnih razmer v Eckarstau, se ni mogel bivši cesar nič pritožiti, vendar velja državno varstvo samo za državljana, ki se drži postav. Razen tega ne smemo pozabiti, da hoče živeti Nemška Avstrija s sosednjimi državami v miru in prijateljstvu in da zato nikakor ne sme dopustiti, da si laste posamezni njeni državljani vladarske pravice napram sosedom, katere morejo povzročiti naši državi velike neprimolice.

LDU Bern, 20. marca. (DKU) Listi poročajo, da je Balfour naznanil švicarskemu svetu, da se zavezniki ne protijijo prošnji bivšega cesarja Karola, da sme bivati v Švici.

Razna poročila.

Nemški komplot proti Čehom.

LDU Praga, 20. marca. (ČTU) V današnji seji bramborne odseka čehoslovaške narodne skupščine je utemeljeval minister Klofač zelo obsežen ekspezo, ki se nanaša na dogodke z dne 4. t. m. Jasno je, da so se niti tega vsega komplota koncentrirale na Dunaju. V hotelu Evropski dvor in v nemško-avstrijskem vojaškem svetu v Draždanih, Schreibergasse št. 12, je bila na delu inozemska agitacija, na Dunaju pa v 8. okraju, Adlerstrasse št. 23, za Nemško Češko, Moravsko in Slezijsko. Interesanten dokaz za to je dokument, da se je neka skupina na Češkem pod patronanco dunajske vlade pridržala iz likvidacije bivše monarhijske več kot en milijon kron in da je ta denar uporabila v akcijo nemško-češke deželne vlade. Iz drugega dokazilnega dokumenta je razvidno, da je v času, ko je čehoslovaško vojaštvo že stalo pred Libercem, češko-nemška deželna vlada na svojo lastno roko prodala predmete avstro-ogrške likvidacijske mase in uporabila denar iz skupila proti nam. Voditelj nemške zadeve na Češkem so si napravili veliko odgovornost s tem, da so napravili mladino članom svoje uporniške organizacije. Nemci organizirajo svoje moči pod plaščem zadrug za samopomoč, za preskrbo invalidov itd. ter uporabljajo vsa sredstva romantične zarotne tehnike, da zmešajo naše uradne organe. Tako je v Duxu hodila oseba po gotovih potih opravljena v belo haljo z mrtvaško glavo, iz katere je svetila intenzivna luč. Ta tajinstvena prikažen je imela namen, da odvrne pozornost javnosti in pozornost oblasti od drugih krajev, kjer so se pripravljali pri nočnih shodih za prihodnje dni.

Splošna stavka na Angleškem.

LDU Berlin, 19. marca. (DKU.) Acht-uhabendblatt poroča iz Basia: Kakor javljajo londonski listi, pripravljajo angleški rudarji, železničarji in transportni delavci za prihodnjo soboto generalno stavko. Bati se je, da generalna stavka teh treh delavskih kategorij privede v desetih dneh do popolnega razsula angleškega narodnega gospodarstva.

Nevtralci in zigosanje bankovcev.

LDU Dunaj, 20. marca. (ČTU) Zastopniki nevtralnih držav so zahtevali od ministrstva za zunanje stvari odredbo, da Avstro-ogrski bankovci, ki se nahajajo v nevtralnem inozemstvu vsled zigosanja ne izgubijo plačilne moči in da mora vsaka novoustanovljenih držav potom jamčenja pripoznati del teh bankovcev, ki se naj še določi.

Politične novice.

+ Ljudski shod V. L. S. v Vel. Gabru na Dolenjskem se je vršil na Jožefovo ob obilni udeležbi okoličanov. Prihitele je na shod okoli 400 naših somišljenikov. Zborovanje je otvoril g. župan Ferdinand Zajc iz Podboršta. Za predsednika shoda je bil izvoljen g. učitelj Lovro Jevnikar in je v svojem uvodnem govoru naslikal potrebo združevanja v Kmetijskih zvezah in poudarjal složen nastop vseh stanov za svoje težnje pod okriljem V. L. S. Predsednik je opisal položaj našega ljudstva v zasedenem ozemlju in pojasnil zborovalcem zadnje vesti, ki prihajajo iz Pariza. Nato je dr. Ivan Stanovnik v daljšem govoru opisal politični položaj, očrtal gospodarski program V. L. S. za bližnji prihodnjost in pojasnil s praktičnimi zgledi zvezo politike in vere. Duhovnik imej v politiki toliko besede kot drugi stanov. — Shod je z navdušenim pritrdjevanjem soglasno sprejel naslednje resolucije: Zborovalci V. L. S. v

Vel. Gabru ugovarjajo italijanski zasedbi naših krajev in pričakujejo pravične rešitve naših meja. Zahtevajo takojšnjo vrnitev naših vojakov iz italijanskega ujetništva in da se z njimi do tedaj človekoljubno postopa. Vlado pozivljajo, da ukrene, da bodo v Višem deželnem svetu zastopniki zastopniki krščanskega učiteljstva in kmeta. Ljudske šole naj se preuredi kmetijskim potrebam primerno. Zahtevajo stalno nastavitve selskega poštarja za vse one vasi, ki spadajo k poštnemu uradu št. Vid pri Zatičini. Zavračajo nedemokratsko začasno ustavo in pozivljajo svoje poslance, da zastavijo vse svoje moči za demokratično ustavo, to se pravi, da imej v vseh v a n i h državnih zadevah ljudstvo odločevati. V. L. S. naj čimprej organizira po celi Sloveniji Kmetiske zveze in nato Jugoslovaško Kmetisko zvezo in na podlagi te Kmetisko zbornico. Vlada naj poskrbi, da bi se dobila čimpreje umetna gnojila in naj bi iste potom zadrug razdelila naravnost kmetovalcem. Vnovčevalnica za živino naj se odpravi in vpelje naj se vsaj za vsak sodni okraj mesečno en semanj. Prošijo, da se ustanovi začasna župnijska ekspozitura v Vel. Gabru, ker so vse vasi daleč od fare oddaljene in tako trpi versko življenje. — Po zaključitvi shoda je ostalo na zborovalšču še mnogo strankinih zapnikov, ki so se živahno udeleževali razgovora o notranji preureditvi stranke in sklenili, da napno vse sile, da bo stranka zdrava in krepka nastopila za njihove pravice v politiki.

+ Shod S. L. S. v Horjulju. Na praznik sv. Jožefa, popoldne ob 3. uri se je vršil v Horjulju zelo dobro obiskan shod S. L. S. Na shodu je bil sprejet protest proti italijanskemu imperijalizmu in navzoči so glasno zahtevali, da se združijo prav vsi Slovenci, Hrvatje in Srbi v eni skupni domovini, iz katere naj ne bo izločena niti ena naša vas, in naj se zemlje lačnemu tujcu ne prepusti niti ped slovenske ali hrvaške zemlje. Na shodu je govoril gosp. Ivan Gostinčar iz Ljubljane. Navzoči so pazno poslušali govornika, ki je obširno razlagal pomen krepke kmečke politične organizacije, in mu glasno pritrdjevali. — V kratkem se ustanovi krajna »Kmečka zveza«.

+ Vrnitev naših izseljencev. Naši izseljenci, ki so šli pred vojno v široki svet, so se v obilem številu priglasili domov. Mnogo naših izseljencev je že na potu v domovino. »Narodna politika« piše, da bi se moral koj osnovati odbor, ki bi šel tem ljudem na roko, da bi jim priskrbel delo in kruha, da ne bodo doživeli razočaranja takoj prvi dan. Naša trgovina, obrt in industrija se bo začela lepo razvijati, pa bomo rabili zelo veliko delavnih moči. Kaj je bolj naravno, ko to, da vrnemo naši domovini naše izseljence, ki bi bili sicer za naše gospodarstvo izgubljeno poedinci. Samo treba je, da jim takoj preskrbimo existenco, sicer se ti ljudje zopet vrnejo v Ameriko in so izgubljeni za naš narod in naše delo. Čemu bi bogatili tujce, sebe in nas naj bogatijo! Ta vojna nas je itak stala dovolj ljudi.

+ Češka neolajnost? Kot poročajo jugoslovanski listi, je nastalo v jugoslovanskih političnih krogih v Parizu veliko ogorčenje zaradi postopanja nekaterih odgovornih čeških politikov, ko očividno bolj in bolj gredo z Italijani in pozabljajo na staro prisego: »Zvestoba za zvestobo« zaradi katere smo se mi Jugoslavlani prav pogosto še za obstoja avstrijske monarhijske zlo izpostavili, in to za češke interese. Prav težek vtis pa je napravila v Parizu izjava dr. Kramara, da je na Češkem že vse urejeno, a v Jugoslaviji da je nered vedno večji in vedno bolj katastrofalen. Ta izjava ni samo neresnična, ampak je celo močna voda na mlin italijanskih mahinacij, ker ravno Italija dela proti nam vedno samo s temi argumenti, da smo država nereda in brezdelja. Globoko je užalila naše politike tudi izjava nekega drugega češkega državnika, ki je govoril zasramujoče o kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, ko v balkanski državi, ki ne spada v vrsto drugih kulturnih držav, Jugoslavlani še čudom vprašujejo, če je češkemu narodu znano vzdržanje njih predstavnikov, ali bo češki narod, ki je v svoji duši čist in pošten, pozabil na usluge in popustil, da se opuste slavne tradicije svojih največjih sinov?

+ Kaj pa Delcasse? Dr. Hinković, ki se je vrnil iz Pariza, pripoveduje, da so se jugoslovanski politiki, koj ko so izvedeli za londonski dogovor, napotili k Delcasseju, da podajo najodločnejši protest proti takemu postopanju. Dr. Hinković je tedaj ogorčen izjavil, da je na ta način ententa prodala ententi naklonjene Jugoslavlani imperijalističnim težnjam. Delcasse se je silno razburil nad energičnim tonom naših ljudi in je bil v veliki neprimolice, izgovarjal se je končno ter dejal, da se našim ljudem ne bo zgodila nobena krivica. Dovolil pa ni, da bi njegovo izjavo penatisnili v časopisih.

+ Monsignor Batić pri predsedniku Polneceju. Splitski »Jadrano« javlja: »Zavzemanje našega arheološkega mons. Bulića je naletelo v Parizu na najboljše razume-

vanje. Monsignor Bulić je znal izkoristiti vezi, ki jih je imel z znanimi francoskimi odličniki in jim je obrazložil krivice, ki grozijo zadeti naš narod in se moramo nadejati samo dobrega od tega dela. Kot smo izvedeli, je bil Bulić sprejet v avdienci pri predsedniku Poincaréju, kjer se je vršil tudi pogovor o naših narodnih aspiracijah.

+ William Charp in Jugoslavlani. Ko je Amerika šla v vojsko proti Nemčiji, so člani jugoslovanskega odbora v Parizu šli takoj do ameriškega poslanstva, da dajo tam duška svojem navdušenju. William Charp je z očito radostjo pozdravil naše odposlanstvo z dr. Trumbićem na čelu, pa ko je dr. Hinković, ki je tedaj govoril angleški najbolje, izgovoril o zadevi Italije, je dejal Charp: »Amerika se bo pobrigala, da vas Italija ne bo oropal! Mi gojimo za vas Jugoslovane posebne simpatije, ker so v Kaliforniji ravno vaši ljudje omogočili Wilsonovo izvolitev.« Dr. Hinković je napisal o tem komuniké, ki so ga tiskali francoski časopisi in tudi v »Timesu«. Italijansko časopisje pa je divje napadlo poslanika Charpa in dr. Hinkovića, da je stal ves politični Pariz pod vtisom te afe.

+ Morlaci, ali novi narod v Dalmaciji. »Popolo d'Italia« piše o Morlakih v Dalmaciji, »da se mu zdi potrebno, da napiše nekaj vrst o tem, ker se zanje nihče ne zanima in bodo morda še velike važnosti za bodoči položaj v Dalmaciji. Za cne, ki tega ne vedo, moramo povedati, da je to ljudstvo zelo močno in šteje do 325.000 prebivalcev. Oni niso ne Hrvati, ne Srbi in ne Slovenci, ampak so narod zase, ki ima posebne šege in poseben značaj. Kolikor je znano, so to direktni potomci primitivnega avtohtonskega prebivalstva na Balkanu. Oni stanujejo v planinah kot nomadi in pasejo svoje črede itd. ...« — V dvajsetem stoletju se dobi v kulturni Italiji velik list, ki piše resno take neumnosti! Novi narod v Dalmaciji! In nič manj nego 325.000! Če bi kdo komu v Dalmaciji dejal, da je »morlake«, tedaj bi ga ta tako nabil, da bi imel za vedno dovolj od svoje globoke znatnosti. Italijani pa hočejo iz čisto navadne psovke na seljake napraviti cel narod. Pred 100 leti so s tem imenom na splošno nazivali Jugoslovane. Goethe je pisal: »Aus dem Morlakischen«. To stoji v Hasanaginici. Česa si Italijani še ne izmislijo kot »argument« za svoje nasilje?

+ Konstituenta mora biti absolutno suverena! Dr. Hinković, ki se je vrnil sedaj v domovino, je kot član »Jugoslovanskega odbora« sodeloval tudi pri kriskem paktu. O tem je ameriškim podal izjavo, v kateri pravi: »Člen, ki se tiče sklicanja ustavodajalne skupščine je temeljni in najvažnejši člen kriske deklaracije. Udeležniki kriske konference se smatrajo le za provizorne mandatarje svojega naroda, to je, dotlej, dokler se narod sam ne bo mogel izjaviti v ustavodajalni skupščini. Ta skupščina mora biti in bo absolutno suverena. Ustavodajalna skupščina bo imela pravico, da izdela ustavo po svoji volji. Ta ustava in da bi morala biti ravno ona, ki jo vpostavlja kriska deklaracija.« Nadaljevanje Hinkovičevih izjavij je cenzura v sarajevskih listih pobelila. Končuje pa dr. Hinković tako: »To tolmačenje odgovarja samemu duhu, ki je vodil razprave na kriskih konferencah, in jaz kot član, ki sem sodeloval pri teh posvetovanjih, se smatram pooblaščenega, da proglasim to tolmačenje za avtoritativno.« Dr. Hinković je, kakor znano, republikanec.

+ Državno imetje sovražnih držav je zaplenjeno. Vsa imovina sovražnih držav in njih podanikov v Hrvatski, Slavoniji in Medimurju se zapleni; trgovske hiše, banke in njih poslopja, inventar, gotovine, popisi, dragocenosti, industrijska podjetja s celo imovino in zgradbami, zemljo, gozdovi in rudniki se razlastijo.

+ Kaj bo z Nemčijo? Neki ameriški list piše: Nemčijo hočejo razkosati. Gdansko in povislanska zemlja naj pripade Poljski. Vzhodna Pruska naj bo posebna republika in naj bo odsekana od ostalih delov Nemčije. Onemogoči naj se notranje zveze med nekdanjimi nemškimi kraji. Če se izpolni to, se bo nahajala Nemčija v enakem položaju ko v dobi Napoleona: vsa sija od l. 1807. do l. 1813. od bitke pri Jeni do bitke pri Lipskem. Take namere so vsekakor nevarne, ker bi izzvale najhujši boj samoobrane z vsemi sredstvi. Zahteve Poljske so velike. Gdansko se mora dati Poljski samo radi tega, ker se države ne sme odtrgati popolnoma od morja. — Kot se vidi, so začeli tupatam resno razmišljati, kam bi prineslo Evropo in ves svet preveliko ponižanje Nemčije. In če so tu pomisleki radi ponižanja Nemčije, kaj šele radi nas, ki nismo bili njih protivniki. Prepričani naj bodo, da bi naše ponižanje izzvalo mnogo hujši odpor, ker smo bili prevarani!

Dnevne novice.

— Župnija Velike Poljane je podeljena g. Nikolaju Stazinskemu, župniku v zač. pokoji na Primskovem pri Kranju!

— Vrhničani na ljubljanskem odru. Objavljeno je bilo že, da prirede Vrhničani

na čast svojemu rojaku - pisatelju Ivanu Carkarju v dramskem gledališču v Ljubljani v ponedeljek, dne 24. t. m. ob pol 8. zvečer njegovo dramo: »Kralj na Betajnovi«. Ves čisti dobiček te predstave se porabi za zgradbo spomenika Ivana Carkarja v njegovem rojstnem kraju na Vrhniku. Vabimo torej vse ljubitelje pokojnega pisatelja, naj z malim darom — vstopnino — prispevajo, da se postavi njemu dostojen spomenik. — Predprodaja vstopnic je kakor običajno pri gledališki blagajni. — Opozorjamo p. n. občinstvo z Vrhnice in okolice, da vozi ta večer poseben vlak iz Ljubljane proti Vrhniku ob 11. uri zvečer.

— Obrtna zveza v Trzinu. Minulo nedeljo so naznanjali številni lepaki, da se bo vršil shod obrtnikov pri Pernetu. Sklicali so ga pristaši J. D. S. iz Kranja. Na shod je došlo veliko obrtnikov iz trga in sodnega okraja trziškega. G. Rebolj iz Kranja je hotel imeti v Trzinu podružnico kranjske obrtne zveze. Ta misel pa ni ugaljala navzočim obrtnikom. Proti volji kranjskih gospodov so sklenili z veliko večino ustanoviti lastno obrtno zvezo. G. tovarnar Gregorc je predlagal pripravljalni odbor desetih mož. Velika večina je potrdila novi odbor, katerega predsednik je g. Gregorc. S tem je ustanovljena samostojna obrtna zveza za trziški sodni okraj. Na zborovanju je govoril g. dr. Stanovnik iz Ljubljane.

— Poverjenišstvo za uk in begočastje poziva vse lastnike in voditelje enoletnih trgovskih tečajev in učnih zavodov, da mu naznanijo najkasneje do 31. marca t. l. sledeče: 1. Natančen naslov tečaja, oziroma zavoda. 2. Datum izdaje vladnega dovoljenja in rok, za koliko časa se je izdalo dovoljenje. 3. Naslove vseh članov učiteljskega zbora z dostavkom, katere predmete poučujejo. Pri tej točki je navesti tudi študije posameznikov, praktično delovanje in usposobljenostne izpite. 4. Učni jezik. 5. Natančen učni načrt. Kdor bi prijave pravočasno ne poslal, izgubi vladno dovoljenje.

— Iz Maribora. Slovenski magistratni uslužbenci, ki so prevzeli mesta odstavljenih nemških tovarišev, so osnovali stanovsko društvo pod imenom »Krožek mestnih uslužbencev v Mariboru«.

— Književno naznanilo. Šole in izobraževalna društva kakor tudi gojitelje domače glasbe opozarja podpisani, da je sestavil za uporabo pri proslavi zgod. dogodka ujedinjenja naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov lahko izvedljivo spevoigro »Zivela, trolmena Jugoslavija!« ki pride kmalu na svetlo, ako se oglasi povoljno številu naročnikov. Delce obsega petje s spremljevanjem klavirja ali harmonija in deklamacije ter se lahko uporabi pri vsaki patriotski prireditvi. Morebitna naročila se naj kmalu pošljejo na naslov podpisane. Cena okrog 8 kron. Razpošiljalo se bo le po povzetju. — Anton Kosi, šolski ravnatelj v Središču.

— Razpis. Ljubljanski dopisni urad potrebuje večje število slovenske ter nemške stenografije povsem zmernih, politično orijentiranih sodrudevnikov, ki imajo vsaj delno akademsko naobrazbo in veselje do časnikaškega posla. Priglasiti se je treba osebno v Vlado palači v Ljubljani, južni trakt, pritličje, v Dopisnem uradu.

— Notarskim namestnikom namesto odslovljenega notarja Hlirsa v Šoštanjju je imenovan g. Franc Košenina, notarski kandidat iz Vranskega, ki je začel v Šoštanjju uradovati 20. marca t. l.

— Draštvo slov. profesorjev. (Odsek za klas. filologijo.) Dne 22. t. m. ob pol 3. uri se vrši sestanek na državni realni gimnaziji v Ljubljani.

— Čebelarji škofješko okolice — pozor! Občni zbor škofješko čebelarске podružnice bo na praznik Marijinega Oznanjenja, v torek, dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani kat. izobr. društva pri Blažesku v Stari Loki. — Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. — 2. Predavanje g. nad. M. Humeke-a. — 3. Sprejemanje novih članov. — 4. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi predsednik.

— Deputacija svojcev vojnih ujetnikov. Priprave še niso popolnoma izvršene. Člani deputacije naj se vsak dan v vseh dnevnikih zanimajo za to stvar, ker je mogoče, da bo treba kar nemudoma nastopiti.

— Prihodnji jožefovski semenj v Metliki se vrši v sredo, dne 26. marca.

— Rokovnjaške razmere v Vevčah in okolici. Gotovo ne obsojajo v celi Sloveniji tako slabe varnostne razmere, kakor v Vevčah in okolici. Skoro ne mine noč, da ne bi bilo vlomneno v kako poslopje, tako, da je prebivalstvo že skrajno razburjeno. Komaj je bilo vojne konec, že so pojavile očividno dobro organizirane tatinske družbe, ki obstojajo iz mnogih domačih delamrznih elementov, pred katerimi ni nikoli varna lastnina, pa tudi ne pošten človek. Naj si predrzne kdo koga sumničati, takoj je slišati nevarne grožnje, da si vsak premisli in molči, med tem ko ti banditi nemoteno naprej kraježe. Saj je obče znano, da so člani te tatinske organizacije ob času preobrata kar z vozovi odvažali moko, slanino, sladkor itd. iz bližnje zaloške postaje, katere stvari so

potem razprodajali. Ko tam ni bilo več plena, posvetili so svojo pozornost raznim kmetom, trgovcem in gostilničarjem, posebno pa papirnici, v kateri je bilo že nebroj vlomov izvršenih. Nedavno so popolnoma izpraznili skladišče tovarniške aprovizacije, tako da se ta mesec delavstvu ne more ničesar razdeliti. V soboto ponoči so hotel nekemu delavcu odpeljati živega prašica iz hleva, lastnik pa je spal v hlevu in obstrlel enega izmed uzmovčev. Poprej pa se je izvršilo nebroj vlomov po drugih hišah, katere ni mogoče vse popisati. Imamo sicer orožniško postajo in orožnike, a ti niso v stanu napraviti konec temu rokovanstvu, akoravno se tatvine že pol leta intenzivno ponavljajo. Pa tudi osebno ni človek nikdar varen, zlasti pa ponoči ne, kajti izvršilo se je že več napadov na osebe, koje tem banditom niso po volji. Te razmere so postale naravnost neznosne in ker so naši orožniki brez moči, se naposled moramo obrniti do vlade z nujno prošnjo, da pošlje nemudoma dovolj in boljših varnostnih organov in da napravi konec temu rokovanstvu. Upamo, da naša prošnja ne bo brez uspeha, sicer bi si morali pomagati na drug način.

— Dve vreči cekinov je ukradel. Pretekli teden sta dospela v Zemun za Belgrad dva vagona zlataga in papirnatega denarja ter vrednosti Srbske državne narodne banke. Med tem je zmanjkalo dvoje vrečic zlata. Ugotovljeno je bilo, da sta ti dve vrečici vredni 60.000 dinarjev in da si ju je prilastil kapetan Radovan Pavlovič, dodelen mestni komadi v Zemunu. Zapri so ga in mu vzeli denar.

Ljubljanske novice.

Ij Mirno kri! V Ljubljani se nahaja ententina komisija štirih generalov. V njihovem spremstvu je več angleških, ameriških, francoskih in italijanskih vojakov. Opozorjamo občinstvo, naj se napram italijanskemu vojaštvu od generala do prostaka vede dostojno ter naj jih ne nadleguje v nikakem oziru! Vsak pregrešek v tem oziru bi bil zločin nad lastno domovino, ker bi lahko imel najusodnejše posledice! Pokažimo ententini komisiji, da smo kulturni narod, ki zna sam sebe obvladati. Lahko smo hladni, toda dostojni! Umevno je, da v marsikom kipi in vre, toda slepa strast v vsakem slučaju le škoduje! Zato brezpogojno prosimo in rotnimo: pamet in mirno kri!

Ij Mladinska predstava. Na praznik sv. Jožefa je priredila Elizabetna konferenca šentpeterska v Ljudskem domu dobrodelno predstavo ki je številne goste vsesplošno zadovoljila. Na velikem odru s krasno scenografijo smo videli tri mične prizore, ki jih prireditelj označil z naslovom »Materin blagoslov«. Igra — če smemo to vzporediti tako imenovati — je s svojo privlačno čarovniško vsebino in ljubkim petjem predvsem primerna za mladino. Še bolj vzgojne so pa dramske slike »Osmerni blaženosti« s petjem. Deklamacije je oskrbel a. M. Elizabeta. Slike, ki jim je res okusna scenografija dala lično ozadje in ljubko spremembo, so tako ugajale, da je bila hvala soglasna. Za vzporeditev se je z veliko spretnostjo potrudila mestna učiteljica gđ. M. Jeglič. Škoda bi bilo, če bi se uspeh obilnega truda in pogostih vaj ne nudil tudi naši mladini, ki ji bo vzporeditev »Osmerni blaženosti« jako koristno ponazorilo. Odbor je vsled tega sklenil, da oskrbi v nedeljo dne 23. marca posebno mladinsko predstavo in sicer ob pol 4. uri popoldne v Ljudskem domu. Vstopnina 1 K za osebo. Vzgojitelji in starši — privoščite otrokom nekoliko poštene ga, vzgojnega veselja.

Ij Elizabetna konferenca pri Sv. Petru ponovi v nedeljo 23. marca 1919 dobrodelno predstavo v Ljudskem domu. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. 1. Materin blagoslov, igra s petjem v treh dejanjih. Priredil M. Ambrožič. 2. M. Elizabeta. Osem blagrov, osem dramskih slik s petjem. Vstopnina: Sedeži po 5 K, 4 K, 3 K, 2 K. Stojnišča po 1 K. Vstopnice se dobijo v trgovini pri Ajžmanu, šolski drevored, v nedeljo v šentpeterskem prosvetnem društvu in eno uro pred predstavo pri blagajni v Ljudskem domu. Dvorana bo dobro kurjena. Vstop med predstavo zabranjen; zamudniki smejo vstopiti šele pri prihodnjem dejanju.

Ij šentakobsko prosvetno društvo opozarja na današnje predavanje g. prof. dr. Mantuanija. Vabljeni so posebno gospe in gospodične. Predmet predavanja je zelo zanimiv. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

Ij Seja železničarjev skupine J. S. Z. se vrši v soboto 22. marca točno ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu I. nadstr. levo.

Ij Moška Marijina kongregacija v Križanki ima v nedeljo, dne 23. marca, ob 6. uri zvečer izvenekrveni shod v poslopju Jugoslovanske (Katoliške) tiskarne. Želi se polnoštevilna udeležba.

Ij Vsaučiliška komisija ima svojo XI. redno sejo v soboto, dne 22. t. m. ob 5. uri popoldne v deželni palači, Bleiweisova cesta 10. II. nadstr.

Ij Orožniški vpokojenci jugoslovanskega ozemlja se vabijo na sestanek, ki se

vrši v nedeljo, dne 30. marca 1919 ob pol 3. uri popoldne v gostilniški dvorani gospoda Valentina Mraka v Ljubljani, Rimska cesta št. 4 radi pogovora stanovskih razmer. — Martin Maicen, stražnjost v pokoji kot sklicatelj.

Vestnik S. S. S. Z.

* Seja vaditeljskega zbora Orlovske Zveze se vrši v petek, dne 21. t. m. ob 8. ure zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. Udeležite se brezpogojno vsi vadelji.

* Ljudski oder. V nedelja se je vršila v »Ljudskem domu« važna prireditev: šentpetersko prosvetno društvo je obhajalo svojo desetletnico. Ta dan je bil »črni dan«, zato se g. župnik Finžgar ni omejil na govor o važnosti tega trenutka obletnice, ampak je po kratki želji, naj društvo lepo praveca in rodi še nadalje lepe sado-ve, prešel na ono, kar je ta dan ležalo vsem na srcu. Otvoril je pravzaprav političen shod, na katerem je ljudstvo ogorčeno protestiralo proti postopanju Italijanov in vseh onih, ki nas hočejo oropati najlepših kosov naše zemlje, in je z zanimanjem sledilo eno uro dolgemu govoru o treh vladajočih krivdah naše dobe: o kapitalizmu, imperijalizmu in militarizmu. Po zanimivem govoru smo videli na odru alegorijo, ki je predstavljala narod, ki ga pelje genij k prosveti. Režija alegorije je bila dobra. Medvedova igra »Črnošolec« se je še redkokrat igrala in se najbrž tudi ne bo pogosto. Premalo zanimiva je, dasi je vzeta iz življenja dokaj spretno in nudi snov za silno lepe efekte. To je zadnje Medvedovo delo. Svetovali so mu, naj igro predela; preden je to storil, ga je dohitela smrt. Vendar pa nudi igra še vedno toliko lepih vlog, da ji je lahko ta ali oni igralec hvaležen. Peterlin je podal Orešnika izvrstno; vsa teža psihičnega dejanja drame visi pravzaprav v njem. Podgorska v vlogi Katre je bila prav dobra in tudi Klepčeva v vlogi Malovke ni bila ravno slaba. Cilka in Rozalka sta bili kot kmečki dekleti dobri, a v ljubezni malo plahi in sta se posebno v razburljivih prizorih premalo živili v vlogo. Treba je srca; človek mora trpeti pri igri! Novak je podal svojega slikarja izborna, bolje ga ni mogel. Rekord tega večera pa je gotovo odnesla gđ. Lazar, ki je igrala graščakinja Lijo s tako temperamentnostjo, da je bilo veselje. Naj rečejo karkoli, da je bila pretirana, ona je igrala izborna. Pretirano je bilo k večjemu zadržanje župnikovo, ki je komaj obviselo na meji karikature. Ciganka je bila dobra v kretnjah, a po svojem premalo rjavem obrazu ne. Maska ne sme biti posttrnska stvar. Jernač, črnošolec je nam bil tudi prav po volji.

* Gledališki oder na Jesenicah. Dne 16. marca je priredilo Katol. delavsko društvo na Jesenicah igro »Na Osojah«. Gđ. J. Čopova je kot Marjana, gospodinja na Osojah, pokazala pristno kranjsko gospodnjo in njeno usmiljeno srce do revežev. Gđ. Čadeževa kot prva dekla na Osojah, je igrala zelo dobro, posebno pa v tem, ko je pokazala pravo žensko čednost — klepetanje. Pohvalno je igral g. Zvonik, posebno v zadnjem prizoru, ko skoči v prepad. Biser predstave je pa bila gđ. Pokališek, katere je igrala svojo vlogo nepretirano z vso nežnostjo nedolžnega srca. Posebno krasna je bila v pogovoru z Matijo — v zadnjem prizoru. G. Bertonec je bil pa malce okoren v svoji vlogi, a kaže, da bo mogoče že drugič bolj živo nastopiti. Posebno krasni so bili prizori, ko so dekleta in fantje nastopili v naših domačih narodnih nošah. Razsvetljava je bila v zelo dobrih rokah in tudi točna in hitra v menjavi. Nadvse pa je povzdignil igro domači društveni orkester, kateri je izvajal pred predstavo in med dejanji lepe, dobro naštudirane komade. Mislim, da se malo katero društvo tako postavi z orkestrom kot se jeseniško! Posebna hvala gre nemurno delavnemu kapelniku, domačemu g. Karlinu, ki je duša orkestra!

* Brezje. Kat. izobr. društvo na Brezjah priredi v društveni dvorani dne 25. t. m. igro »Mala pevka«. — Čisti dohodek je namenjen za napravo nove občinske poti Brezje—Leše. Začetek popoldne ob pol 5. Vabite se vsi k obilni udeležbi. — Odbor.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča.

Dramsko gledališče:

V petek, 21. marca ob pol 8. zvečer: »...ulica št. 15«, burka v treh dejanjih. Izven abonementa.

V soboto, 22. marca ob pol 8. zvečer: »Španska muha«, burka. Za abonement A.

V nedeljo, 23. marca ob pol 8. zvečer: »Španska muha«, burka. Za abonement B.

V ponedeljek, 24. marca ob pol 8. zvečer igrajo vrhniški diletantje: »Kralj na Betajnovi«. Izven abonementa.

Operno gledališče:

V petek, 21. marca ob pol 8. zvečer: »Bohème«. Za abonement A.

V soboto, 22. marca ob pol 8. zvečer: »Slovaška princeska«. Za abonement C.

V nedeljo, 23. marca ob pol 8. zvečer: »Manon«. Izven abonementa.

Gospodarske novice.

Gospodarski odbor čevljarke zadruge se je ustanovil v nedeljo v Trzinu. Pristopilo je takoj večje število čevljarov, ki so plačali deleže. Sprejela so se pravila, ki jih je raztolmačil g. dr. Mohorič. Čevljarska zadruga pod spretnim vodstvom kaže najlepši razvoj.

Semenski krompir. Slovenska kmetijska družba je kupila več vagonov semenskega krompirja prav dobre vrste ter ga bo oddajala svojim udom za spomladno saditev. Krompir je dobre slavonske vrste in sodeč po prejšnjih poskusih je primeren tudi za krajevne razmere v Sloveniji. Domačega, posebno kranjskega krompirja je danes za seme težko dobiti, vsled česar si moramo pomagati z uvozom tega semenskega gomolja. Priporočati je vsem kmetovalcem, naj posade vsaj nekaj tega tujega krompirja ter poskusijo, kako bo uspeval pri nas. Prodajalec nam zagotavlja, da je ta krompir »Imperator«, ki je znan kot izborna vrsta. Oddaja se bo le udom Slovenske kmetijske družbe, in sicer v vagonih brez vreč po 90 kron 100 kg, v vrečah pa po 100 kron za 100 kg. Podružnice ali županstva, ki ga hočejo naročiti po cele vagone, naj brzojavno prigrasijo svoja naročila, ker je že v prihodnjih dneh pričakovati dohod tega blaga.

g. Mažarska in bankovci. Vlada ljudske republike je izjavila, da ne bo žigosala bankovcev, ker so poizkusi pokazali, da ta način ni prikladen za Ogrsko.

Živež za Nemčijo. Po novi pogodbi bo dobila Nemčija 270.000 ton živeža. Ladje za prevoz so že pripravljene. Dalje sme Nemčija kupiti 37.000 ton živeža v nevtralnih deželah. V Bruslju mora položiti za 11 milijonov funtov šterlingov v zlatu, če hoče dobiti živež takoj.

Najnovejše.

ADRESA BO POUJARJALA NAŠE MEJE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 20. marca. Danes popoldne je adresni odsek dovršil svoje delo. Dosegel se je popoln sporazum. Po končani razpravi sta šla predsednik de Grisogono in tajnik Banić z gotovo adresno k ministrskemu predsedniku Protiću, ki je izrazil posebno zadovoljstvo, ker je dosežen sporazum. Posebno se je zanimal za pasus, ki govori o celokupnosti teritorija SHS.

Belgrad, 20. marca. Adresna razprava se bo po poslovniku začasnega narodnega predstavništva pričela 24 ur potem, ko bo adresa tiskana in razdeljena poslancem. To bo v soboto. Poročevalec bo de Grisogono. V razpravi bodo govorili samo po en govornik vsakega kluba. Pazilo se bo na to, da bodo govorniki iz vseh ogroženih krajev. V adresi so omenjena vsa najvažnejša vprašanja, katera mora rešiti narodno predstavništvo za začasno ureditev države. Posebno odločno se poudarja, da je ves narod SHS prepričan, da mu mora pripasti vse ozemlje, na katerem stanujejo Srbi, Hrvati in Slovenci. V adresi se omenja, da narod SHS smatra za svojo last Gorico, Trst, Istro, Reko, celo Dalmacijo, Bačko, Banat, Baranjo, Medmurje itd.

DEMISIJA CELOKUPNE VLADE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 20. marca. »Pravda« piše, da bo ves kabinet odstopil radi položaja v zunanji politiki. Odstop bi bil samo formalnega značaja.

Belgrad, 20. marca. Vesti o nameravanem odstopu celokupne vlade se v političnih krogih potrjujejo. Zdi se, da bo ministristvo odstopilo v torek, ko bo narodno predstavništvo dovršilo adresno razpravo, ker ministristvo misli, da je s tem končano njegov del in da bi narodno predstavništvo moralo nanovo predložiti kabinet. Ob demisiji ne bo nikakih komplikacij, ker doslej ni še nobena stranka v opoziciji in tudi ni stranke, ki ne bi hotela sodelovati v koalicijski vladi.

DELITEV VELEPOSESTEV. POSLANCI V. L. S. INTERVENIRAJO ZA SLOVENIJO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 20. marca. Vest iz Hrvatske, da je minister Korač prišel deliti zemljišča, čeprav vse stranke zavzemajo stališče, da je treba izvesti temeljito agrarno reformo, je neugodno vplivala. Ministrski svet se ne strinja s Koračem. V političnih krogih sodijo, da bo Korač, ko se vrne v Belgrad, moral odstopiti.

Belgrad, 20. marca. Danes sta se oglašila pri ministristvu za socialno skrb poslanca Sušnik in Vesjenjak kot referenta Jugoslovanskega kluba za agrarno reformo in ga vprašala, v koliko je resnična vest, da se na Hrvatskem že deli zemljišče. Dobila sta odgovor, da ni govora o delitvi zemljišč in da so v banovini uvedena samo neka preddela. V Sloveniji in Dalmaciji se še ni ničesar storilo.

HRVATSKI ŠKOFJE OBISKALI JUGOSLOVANSKI KLUB.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 20. marca. Včeraj ob 11. uri popoldne so obiskali Jugoslovanski klub zagrebški nadškof dr. Bauer in škofa dr. Njeradi in dr. Premuš. Predsednik kluba dr. Korošec je cerkvene kneze srčno pozdravil. Škofje so obiskali tudi druge klube.

DIPLOMATI ČASTITAJO REGENTU.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 20. marca. Diplomatski zbor je korporativno častital regentu Aleksandru zaradi srčnega sprejema, ki mu ga je priredilo narodno predstavništvo o priliki prestolne besede. Na diplomatski zbor je ugodno učinkovalo, ker je vse predstavništvo odobravalno prestolno besedo, in misli, da je to najboljši znak za konsolidacijo mlade države.

BIANKINI V NARODNEM KLUBU.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 20. marca. Poslanec Juraj Biankini je vstopil v Narodni klub.

ITALIJANSKA AGITACIJA.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Reka, 20. marca. Včeraj zjutraj je odpotovalo iz Ankone na ladji »Habsburg« v Dalmacijo veliko število italijanskih senatorjev in poslancev v spremstvu domačih in inozemskih časnikov. Potovanje je organiziral osrednji odbor društva »Pro Dalmazia italiana« v propagandne svrhe.

SLADKORNI KARTEL V JUGOSLAVIJI.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 20. marca. Tu se je ustanovil kartel vseh tvornic sladkorja. Namen mu je, da regulira proizvod, prodajo in cene sladkorja.

PRIKLOPITEV NEMŠKE AVSTRIJE K NEMČIJI POKOPANA.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Pariz, 20. marca. Komisija za teritorialne zadeve je sklenila, da predlaga mirovnemu posvetu resolucijo, po kateri se Nemčija zaveže, da bo respektirala suvereniteto Nemške Avstrije. S tem je priklopitev Nemške Avstrije k Nemčiji pokopana.

BIVSI CESAR KAROL SE NE PRESELI.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Dunaj, 20. marca. Bivši cesar Karol je izjavil, da ni vložil nikake prošnje, da bi se smel naseliti v Švici. Cesar ne misli zapustiti Nemške Avstrije, razen če bi bil prisiljen. Angleški kralj je ponudil cesarju Karlu, naj se naseli v nekem kraljevskem gradu na Angleškem. Cesar je to ponudbo odklonil.

ZIGOSANJE BANKOVCEV V NEMŠKI AVSTRIJI.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Dunaj, 20. marca. Do danes je bilo žigosanih bankovcev za 4½ milijarde kron. Žigosanje bo končano 24. marca.

ODDAJA PREMOŽENJA V NEMČIJI.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Berlin, 20. marca. Oddaja premoženja v Nemčiji bi prinesla Nemčiji 40 milijard.

JUGOSLOVANSKI KLUB PRIPRAVLJA VOLILNI RED.

LDU Belgrad, 20. marca. (JDU.) Jugoslovanski klub je v svoji današnji seji izvil odbor za pripravo volilnega reda. V odbor so bili izvoljeni: dr. Deželič, dr. Hohnjec, dr. Janković in dr. Schaubach.

ENTENTINA KOMISIJA NA KOROŠKEM.

LDU Celovec, 20. marca. (DunKU.) Deželno vojaško poveljstvo za Koroško razglasa: Dne 19. t. m. se je prijavil pri deželnem poveljstvu v Celovcu francoski stotnik, član kontrolne komisije za Štajersko in Koroško, ki je prispel semkaj iz Ljubljane in je napovedal obisk imenovane misije zaveznikov držav za prihodnje dni. Misija bo sestojala iz polkovnika kot predsednika, iz osem častnikov raznih zaveznikov držav in 12 mož spremstva ter bo uradovala v Celovcu. Potovala bo kakor svojočasno ameriška komisija po deželi in nadzorovala izvršitev pogojev premirja. Javnosti se bo o tej stvari poročalo.

STAVKE GROZE.

LDU Ženeva, 20. marca. (ČTU) »L'Œuvre« piše: Ako izbruhne v soboto splošna stavka v Angliji, ni izključeno, da ta preide tudi na Francijo in Španjo. List trdi, da je Lloyd George kljub prošnji Wilsona, Clemenceauja in Orlando že odpotoval v London. Listi sicer zatrjujejo nasprotno, a to ima samo namen, da pomirijo razburjeno javno mnenje radi prekinjenega delovanja mirovnega kongresa.

SVET DESETORICE.

LDU Budimpešta, 20. marca. (ČTU) Ogrski korespondenčni urad poroča brezizčno iz Pariza: Iz New Yorka so brzojavili: »New York Herald« javlja iz Pariza:

Svet desetorice ni imel včeraj nobene seje, pač pa so se vršila važna posvetovanja med Wilsonom, Clemenceaujem in Lloyd Georgem. Ta posvetovanja so trajala večidel po poldneva in so se gibala o vprašanju glede poravnave vojnih poškodb. Baje je bil dosežen sporazum med angleškim, francoskim in ameriškimi stališčem.

NEMŠKA CESARSKA VLADA IN LJENIN.

LDU Berlin, 20. marca. (ČTU) Poroča se iz Lugana: Ruski socialni revolucionar je ameriškemu konzulu v Moskvi pod prisego izjavil o svojem razmerju do nemške vlade, da je bil začetkom vojne v Nemčiji in da ga je nekega dne pozval Bethmann-Hollweg, naj proučuje na stroške nemške države socialistično skupino Rusov, ki so se takrat nahajali v Švici. Državni kancelar je želel posebno, da dozna ter mu poroča o radikalnih stremiljih. Nemška država, da je pripravljena dati na razpolago 6 in pol milijonov frankov za republikansko propagando v Rusiji. Zaupnik je sprejel to ponudbo ter poslal Bethmann-Hollwegu 300 strani obsegajoče poročilo, v katerem je svaril Bethmann-Hollwega, da naj ne podpira Ljenina, ker bi Ljeninova vlada značila razsul Rusije. Nemška vlada je za to poročilo dobro plačala. Za uslugo je državni kancelar poročevalcu dal tudi priliko, da se vrne v Rusijo. Tam je bil ta prijatelj Kerenskoga. Tega razmerja pa nemška vlada nikakor ni izrabila. Kar se tiče sveta, da naj se ne podpira Ljenina, se je nemška vlada tega le v toliko poslužila, v kolikor je ravno nasprotno ukrenila. Z nemško pomočjo, pod nemškimi pokroviteljstvom in najbrže tudi z nemškimi denarnimi sredstvi se je peljal Ljenin začetkom leta 1917. v Petrograd.

IZJAVA ZA MONARHIJO.

LDU Zagreb, 20. marca. Dopisnik »Riječi Srbov, Hrvatov in Slovencev« javlja iz Belgrada: Dne 15. marca t. l. so v Belgradu k ministrskemu predsedniku Stojanu Protiću došli dr. Ante Pavelić, dr. Ivan Lorković in dr. Mate Drinković kot predsedništvo Narodnega kluba ter mu izjavili: Za nje in njihovo stranko je vprašanje monarhije in dinastije Karagjorgjevičev izven vsake diskusije. Oni so za monarhijo in dinastijo ter vobče nočejo tega vprašanja nositi med narod.

KONEC ŠTRAJKA BANČNIH URADNIKOV.

LDU Zagreb, 20. marca. Stavka bančnih in zavarovalnih zavodov je končana. Uradniki so pričeli danes popoldne z internim delom, a jutri bodo pričeli v vseh denarnih zavodih z delom tudi za stranke. Bančni uradniki so dosegli sporazumno nastopno: 1. Enkratno 6 urno urađovanje, ki se prične čez 14 dni. 2. Regulacijo plač izvede do 15. aprila t. l. vsak zavod zase sporazumno s svojimi uradniki. 3. Enkratno vojno podporo v znesku 1500 kron, za ženo 900 kron in za vsakega otroka 400 kron. 4. Uvedba razsodišča, v katerega izvoli vsak zavod 3 uradnike in 3 člane uprave, ki volijo vsi skupaj predsednika. 5. Uradniška pragmatika se mora osnovati na najmodernejših principih, a v veljavo mora stopiti 1. oktobra t. l.

ACRARNI REFORMA NA ČESKEM.

LDU Praga, 20. marca. (ČTU) »Pravo Lidu« piše k položaju v narodni skupščini: V ožjem odseku predsedništva, ki je imelo včeraj sejo, je prišlo do razmotrivanja vsakovrstnih nazorov, ki so se medsebojno pobijali. Zastopniki socialnodemokratskega bloka in zastopniki agrarne stranke so stali vsak na drugem stališču. Drugi klubi so se trudili, da preprečijo konflikte. Zastopniki socialnodemokratskega kluba so predložili ožjemu odseku načrt zakona o konfiskaciji premičnin, ki so last cesarja, in posestev cesarske družine, kakor tudi o razlastitvi zemlje veleposestnikov do gotovega obsega. Koncem seje so sklenili imenovati tričlansko redakcijsko komisijo, v katero so bili voljeni sodrug dr. Meisner, dr. Vyskovsky od agrarne stranke in prof. dr. Nemec od državnodemokratske stranke. Danes popoldne ob 9. so se sestali vsi klubi, da se posvetujejo o poslilih te komisije. Ob 11. zborujejo načelniki, da ukrenejo končne sklepe. Kriza v narodni skupščini najbrže ne bo trajala čez današnji dan. Jutri se zopet sestanejo zastopniki strank, da se posvetujejo o nadaljnji taktiki socialnih demokratov, za primer, ako bi se izjalovili vsi poizkusi.

ZAPLEMBI DEPOZITOV.

LDU Budimpešta, 20. marca. (ČTU) Današnja številka uradnega lista razglasa odredbo v zadevi zaplembe safes-depozitov. Odredba obsega delno notifikacijo, ki določa, da se važni dokumenti, dogovori itd. ne vzamejo iz safesov, dokler traja zapora. Dalje dopušča odredba, da lahko vzame iz safesa vsoto čez 1000 kron, kdor dokaže, da potrebuje ta denar za izpolnitev svojih materialnih zahtev.

Vozni red.

Proga Kranjska gora-Jesenice. Odhodi iz Kranjske gore: 8.42 dop., 5.57 pop.; prihodi v Jesenice: 9.20 dop., 7.35 pop. Odhodi iz Jesenic: 10.30 dop., 10.05 pop.; prihodi v Kranjsko goro: 11.12 dop., 11.47 popoldne.

Proga Jesenice-Bistrica Boh. jezero. Odhodi iz Jesenic: 10.31 dop., 10.10 pop.; prihodi v Bistrico Boh. jezero 11.34 dop., 11.09 pop. Odhodi iz Bistrice Boh. jezero: 8.06 dop., 6.36 pop.; prihodi v Jesenice 9.15 dop., 7.45 pop.

Proga Jesenice-Ljubljana gl. kol. Odhodi iz Jesenic: 5.19 dop., 10.20 dop., 8.22 pop.; prihodi v Ljubljano gl. kol.: 7.36 dop., 12.40 dop., 10.46 pop. Odhodi iz Ljubljane gl. kol.: 6.57 dop., 11.54 dop., 6.45 pop.; prihodi v Jesenice: 9.30 dop., 2.31 pop., 9.18 pop.

Proga Kranj-Tržič. Odhodi iz Kranja: 8.15 dop., 1.05 pop., 8.25 pop.; prihodi v Tržič: 9.12 dop., 1.59 pop., 9.19 pop. Odhodi iz Tržiča: 5.31 dop., 9.30 dop., 6.30 pop.; prihodi v Kranj: 6.18 dop., 10.16 dop., 7.19 pop.

Proga Ljubljana drž. kol. - Kamnik. Odhodi iz Ljubljane drž. kol.: 7.48 dop., 3.10 pop., 7.30 pop.; prihodi v Kamnik: 9.02 dop., 4.34 pop., 8.45 pop. Odhodi iz Kamnika: 5.28 dop., 12.— op., 5.10 pop.; prihodi v Ljubljano drž. kol.: 6.44 dop., 1.1 pop., 6.26 pop.

Proga Ljubljana gl. kol.-Novo mesto-Karlovce. Odhodi iz Ljubljane gl. kol.: 8.00 dop., 2.36 pop., v Karlovce in Kočevje, 7.04 pop., v Kočevje, 11.40 pop. v Karlovce; prihodi v Novo mesto: 10.55 dop., 5.52 pop., 2.33 pop.; prihodi v Karlovce: 2.55 pop., 8.59 pop., 7.30 dop. Odhodi iz Karlovca: 2.07 dop., 9.30 dop., 2.20 pop.; odhodi iz Novega mesta: 6.03 dop., 1.21 pop., 6.02 pop.; prihodi v Ljubljano gl. kol.: 8.59 dop., 4.30 pop., 9.03 pop. Prihodi v Kočevje: 11.11 dop., 5.46 pop., 10.16 pop.; odhodi iz Kočevja: 5.50 dop., 1.16 pop., 5.46 pop. Na delni poti Trebnje-Nov. mesto 7.16 dop., odhod iz Nov. mesta 9.16 dop. in prihod v Trebnje ob 9.50 pop.

Proga Novo mesto-Straža Toplice. Odhodi iz Novega mesta: 5.00 dop., 11.12 dop., 4.00 pop. in 6.10 pop.; prihodi v Stražo-Toplice: 5.18 dop., 11.30 dop., 4.18 pop. in 6.28 pop. Odhodi iz Straže Toplice: 5.27 dop., 11.52 dop., 5.20 pop. in 6.42 pop. Prihodi v Novo mesto: 5.45 dop., 12.10 pop. in 5.38 pop. ter 7.00 pop.

Prispevanje za sklad S. L. S.!

K. — o.

Železniška zveza Kočevje-Delnice.

Čital sem pred leti v Valvazorju opis graščine Kostel ob Kupi, potem pa enkrat v hrvaški knjigi »Liepa naša domovina«, če se ne motim pod naslovom »Gorski kotar« opisano divno dolino ob Kupi.

Pa koliko je te doline hrvaške? Zelo malo, ker je le ozek pas ob Kupi hrvaški.

Od zgoraj omenjene graščine, sedaj razvaline, pa do Koželja, približno 18 km in še dalje, razprostira se na slovenski strani Kupe prijazna rodovitna dolina z mnogimi vasicami in približno v sredi doline z mestecem Brod na Kupi na hrvaški in z »Banijo« (približno deset hiš, večinoma gostilne in trgovine) na slovenski strani.

Brez reklame in že od nekdaj so prihajali v to dolino leto za letom Hrvati, posebno Rečani, a tudi tujci (Angleži) na letovišče.

A kako i ne bi, vse pristno in domače, daleč od mestnega nemira, sveži gorski zrak, lepi sprehodi po dolinah, po gozdih na obronkih in hribih, a ne manjka tudi romantičnih gorskih izletov z vodopadi in pečevjem v neposredni bližini doline. Po ravninah in gozdih divjačina, v gorah še medved gospodari, Kupa in pritoki pa polni plemenitih rib in rakov. Po gostilnah dobra hrana in kar je najvažnejše, vse po umerjeni ceni.

Prebivalstvo, pristni in zavedni Slovenci, dasiravno med Kočevjarji in Hrvati, ohranili so si čisti slovenski značaj, kateri tudi na Hrvaško presega. Glede dovoza in izvoza so navezani na domače trgovce in prekupce, večinoma pa na Kočevje, dosti se je po istih trgovcih vozilo in izvozilo z Reke, kamor pelje cesta čez Brod na Kupi do železnice v Delnice ali pa z vozovi direktno v Reko.

Posebno je pa Kočevje igralo v vsakem oziru veliko vlogo radi tega, ker je v Kočevju okrajno glavarstvo, davkarja in sodnija ter drugi uradi, vsled česar se je tudi tam razvila živahna trgovina, kar priča veliko število trgovcev in gostilničarjev. Seveda vse, kot umevno, v nemških rokah.

Kaj pa so imeli ti zvesti Slovenci od Kočevja?

Romali so potrpečljivo leta in leta navzgor in navzdol po čez nad 100 let stari

cesti v 27 do 30 km oddaljeno mesto, po opravkih pri uradih n za nakup morebitnih potrebščin. Če je kdo mogel otroke šolati, je bil primoran poslati jih zopet v Kočevje v nemško gimnazijo, čeravno je bil večji del prebivalstva v okraju slovenski.

Železnico so seveda tudi zgradili do Kočevja, tako da so bili v vsakem oziru izročeni Kočevju. Pa recimo, da se je ne daj moralo tako goditi. Ni pa umevno, zakaj naj zdaj, ko je vprašanje železniške zveze z Reko akorekož na dnevnem redu in bi se lahko spredaj omenjena krivica vsaj za nekoliko popravila še vedno po starem gre in sicer, da bo, kakor se sliši, to prebivalstvo zopet ignorirano, ter se spet železnica čez gozde na postajo Brod Moravice na Hrvaškem.

Zakaj ta krivica? Ali ima kdo osebnega interesa na izvedbi te železnice po Kočevskem na Hrvaško? Ali je mogoče, da se noben poslanec ne zmeni za ta kraj?

Pristojnim gospodom pa naslednje v razmišljanje:

Od Kočevja do Broda na Kupu je 28 kilometrov, od Broda na Kupu pa do Delnice (železn. postaja 17 km, po omenjeni železniški progi nad 100 let stari v vsakem oziru več ne odgojavajoči cesti. Železniška proga — s predorom pri Mozlju za Stalcerji, pod Omravo, Kaptol pod Banjolo po slovenski strani nad Kupo pri Čednju na hrvaško stran, tako da bi nad Brodom šla v Delnice, — bi bila dolga največ 25 do 30 km. Torej krajša, a mogoče cenejša kot vsaka druga, osobito ker je v dolini mnogo vodnih sil, katere še niso v porabi in bi v slučaju ureditve elektrarne električni tok zadostoval za ves železniški obrat, razun tega pa bi še zadostovalo za morebitne tovarne, odnosno za že obstoječe žage in mline kakor tudi za razsvetljavo cele doline.

Ta zveza bi bila velikega gospodarskega pomena za celo slovensko in hrvaško dolino in okolico, a tudi Kočevje in Ljubljana bi ž njo le pridobila, ker bi se prebivalstvo udeležilo kočevskega in ljubljanskega trga in si morebitne potrebščine od tam preskrbovalo.

Za izobrazbo mladine naj se pa v Kočevju ustanovi slovenska gimnazija.

Te skromne želje, katerih se ne sme prezreti, pristojnim oblastim v blagohotno pretresanje sporoča eden za vse.

Protestni shod v Mokronogu.

Protestni shod proti laškim nasilstvom in okupaciji na naših jugozapadnih mejah se je vršil v nedeljo, dne 16. t. m. v mokronoškem gradu. Shoda se je udeležilo vključ slabemu vremenu nad 1200 ljudi iz cele mirenke doline sosednih občin.

Gosp. nadučitelj škulj iz Trzišča je pozdravil navzoče ter se jim zahvalil za velikiški obisk, na kar je povzel gospod župnik Bajc iz St. Janža besedo. V kratkem je očitel sedanjí položaj v novi državi, omenil težkoče komaj rojenega državnega ustroja, katere moramo za lahkoto preiti ter ožigosal gotove vrste ljudi, ki še hujskajo naš zavedni narod. Gnala Avstrija je napravila nad 135 milijard dolga in če bi še nadalje njej hlapčevali, bi bil naš kmet primoran plačevati nad tisoče na davkih. Nepoučenost vsled avstrijskega sistema je rodila srd proti srbskemu narodu. Pri razpadu Avstrije je pokazal srbski ujetnik vso velikodušno ljubav do našega naroda, s tem da je odšel takoj stražiti našo domovino, ki je bila v nevarnosti anarhije, ko so se čez njo vračali vojaki s front. Naš najhujši zunanji sovražnik je Italija, ki vztraja na demokratskim načelom nasprotujočem londonskem dogovoru. Svet deseterice je šel laškemu imperijalizmu na lim. Naše bitje in nebitje, naše življenje in smrt

je. Trst, Goriška, Istra, Reka in Dalmacija. Diplomacije entente so nam vrgli pesek v oči, so lagali z slepim upanjem na male narode, pa naj tudi sede na samih lavirih zmagalcev. Pariz in London naj slišita: pravica bo vedno zmagala nad krivico! Narodi se ne dajo uničiti! Lahko naj le vzamejo še ostale dele Jugoslavije, naj le ropajo in kradejo, a narod preganjanj Belgijcev jih bode učil, da se slovenski narod nikdar in nikoli ne da uničiti. Naš narod je trd in močan, kot začasa preganjanj od strani Turkov, Avstrijcev in Mažarov. Ta rod bo rodil matere, ki bodo vlivale v srce dojenčcem gnus in stud do krvnega sovraga. Tak mir, ki se sedaj dela v Parizu ni mir, to bo, kot je rekel Wilson, kos belega napisanega papirja, na katerem se zrcali polovica bistroumnosti ententnih diplomatov, polovica pa krivičnosti in priprave k novemu evropskemu klanju.

Oni pišejo sami sebi svoj manetekelfares. Zveza malih narodov pride pred Pariz in Rim, ter bo klical: Lenin ali Wilson! Drugega izhoda ni. Govornik je zaključil, naj še ne obupamo, oprimimo se toliko bolj lastne zemlje, prekoslej pridemo gotovo do svojih pravic.

Za njim je govoril gospod Del Linc, begunec iz Hrenovice pri Postojni. Omenil je v navdušenem govoru veselje vstajenja našega naroda. Nadaljeval je o nasilnem poitalijančevanju naših krajev ter pobijal trditve Italijanov, da bi bile naše pokrajine kdaj domovina Italijanov. Naglašal je, da baš tam, kjer je sedaj velika vojašnica v Trstu v ulici Chiozza, je nekdašnji rezal slovenski kmet trte v vinogradu. Navedel je tudi par slučajev, kako Italijani lastnemu razumu nasprotujejo, ker drugače govorijo, kot pa delajo. Italijanski poveljnik je izrečno povdarjal, da pride v Trst delat red, a pri prihodu v Trst je takoj rekel slovenskemu odposlanstvu, naj si ne dela nikakih iluzij, ker mesto si osvoje. Zahvalil se je zbranemu narodu za velik obisk ter končal z besedami, da si gotovo slej ko prej sežejo Notranici z ostalimi Slovenci v roke ter zaključio z Gregorčičem: Le vstani borni narod moj!

Gospod inženir Zupančič z Rakovnika je naznanil trenutni položaj na konferenci. Kocke so padle. Vsaj naših nesrečnih vjetnikov naj se zavzame kulturna Evropa. Naši delegati nimajo pravice podpisati tak sramoten mirovni dokument ter naj se takoj vrnejo.

Gospod zdravnik dr. Češark iz Mokronoga je nato prečital sledeče resolucije na vlado, ki so bile soglasno in z velikim navdušenjem sprejete.

1. Narod cele mirenke doline zbran na protestnem shodu v Mokronogu dne 16. marca 1919 najodločneje protestira proti nasilni okupaciji naše zemlje na Kranjskem, Koroškem, Primorskem, Goriškem in Dalmaciji, kakor mest Trsta, Reke in Gorice. Ta zemlja je naša last, tod biva naš rod že stoletja, kamor se je italijanski življel le vrinil. Nikoli in pod nobenimi pogoji ne odstopimo grabežljivemu sosedu pod zemlje — niti enega samega človeka. Pravica je naša, zato pozivljamo kulturni svet, zlasti pa zastopnike mirovne konference v Parizu, da razsodijo pravično. Naša zahteva je samo pravica in ker vsako nasilje in naj pride tudi od pariške konference najodločneje odklanjamo. V slučaju neugoditve naših pravičnih zahtev, naj se jugoslovanski delegatje takoj odpokličejo.

2. Tebi, veliki Wilson, možu miru in pravice, izročamo naše gorje. Ves svet zre Tebe z zaupanjem, ker Te navdaja ljubezen do zatiranih. Glej, mi smo zatirani, v Te zaupamo! V Tvojo pravično pomoč je naša vera tako globoka, da niti trenutka ne dvomimo, da s Tvojo pomočjo dosežemo našo pravično stvar.

3. Največji blagor je sreča domovine. Pozivljamo vse stranke k strpljivosti in medsebojnemu sporazumu v najtesnejši

slugi, da dosežemo srečno naše pravice. Dolžnost vsake stranke je predvsem blagor domovine, zato vsi brez razlike prepričani v krepko falango ob kateri se mora razbiti vsako nasilje zemljelačnega Italijana.

4. Znano nam je iz verodostojnih poročil, da Italijani niso pripravili jugoslov. vjetnikom taborišč, ampak pravcati pekeli, v katerem jih polagoma mučijo do smrti. Zato apeliramo na poštenje in humaniteto ostale entente, da naredi konec tem strašnim razmeram. Po svojih odposlancih naj se na lastne oči prepriča o laških grozodetstvih v vjetniških taborih in vzame uboge vjetnike v svojo zaščito, oziroma odpelje v svojo domovino. Naj se vendar enkrat odpravi ta kričeči in kruti evropski škandal.

Boljševištvu in pravoslavni cerkev.

Kakšne razmere so zavladaale za boljševiške vlade v pravoslavni cerkvi na Ruskem, nam poroča Paquetov dopis iz Moskve, ki je bil priobčen v »Frankf. Ztg.«

Toliko da je vstala revolucija, je že bilo izdano geslo po vsem Ruskem, da je treba pravoslavno cerkev izločiti iz vsega javnega in državnega življenja. To se je tudi zgodilo. V Moskvi je trajal nekaj tednov vserski cerkveni koncil, ki se je bavil z usodo pravoslavne cerkve v Rusih. Židovsko-socialistična vlada dolži pravoslavno duhovništvo stikov z entento, da bi bila vlada sovjetov odpravljena. Na čelu tega gibanja stoji patriarh Pyhom.

V Nižnem Novgorodu so krvoželjni rdeči gardisti na en dan ustrelili tamošnjega arhimandrita in 40 drugih cerkvenih dostojanstvenikov. V Smolenskem so ustrelili škofa Makarija. V Mohilevi se je vršil shod duhovništva, čigar člani so bili od prvega do zadnjega postreljeni, kakor hitro jih je dobila rdeča boljševiška drhal v svojo pest. Urad višjega prokuratorja svetega sinoda je porušen in vse šolstvo je v oblasti žida Lunačarskega, čigar pravo ime ni znano. Na javnem shodu v Moskvi je proglasil ta žid, da boj revolucije ni naperjen samo na izstradanje duhovnikov, temveč tudi na izstradanje vseh občanov, ki verujejo v krščanstvo. Proč s krščanstvom, zdaj imamo v rokah orožje in ne potrebujemo križa. Sam Kristus bi bil pristajal boljševikov!

Tako se rogajo židovski lopovi. Vlada sovjetov dela po tem načelu na popolno uničenje vsega krščanstva. Vsi samostani, kamor so vdrle rdeče garde, so oropani in oplenjeni, zatvorjeni, redovniki pa iztirani. Komisar Kurskij, ki zavzema pravosodno ministrstvo, je izdal naredbo, po kateri se vse imetje cerkva, župnij in nabožnih zavodov zapleni ter plen razdeli med delavstvo. Samo občinam je dovoljeno poklicati duhovnike in jih prositi bogoslužja. Vsi zaznamki cerkvenega imetja so v rokah socialistične vlade. Vsakršna služba božja je prepovedana. Vse sledove, kateri spominjajo na carja, so odstranili iz cerkva. Iz vseh učilnic je verouk odpravljen ter učitelji odslovljeni. Cerkevne šole so bile vse zatvorjene.

Pravoslavna duhovščina mora k vsemu temu molčati ter se ne sme nikjer pokazati ter trpi veliko pomanjkanje. Po moskovskih ulicah raznašajo časnike stari duhovniki. Marsikateri duhovnik je v delavnici, da se nauči kakšnega rokodelstva. Drugi spet ustanavljajo bratovščine in se skušajo tako preživeti. Rdeče garde se sosebno divje zaganjajo na cerkveno in duhovniško imetje in ga plenijo. Zatvorili so tudi vse kapelice v zasebnih palačah in šolske kapele. Ljudstvo se zateka v strahu pred smrtjo v večje cerkve, a tudi te bodo kmalu vse zatvorjene. Židovsko socialistična vlada sovjetov je vse-

kako prekosila veliko francosko revolucijo.

Vladimir Solovjev je zahteval svoj čas v svojih spisih, da bi pravoslavna cerkev oživila starocerkveno ustno izročilo, da bi napravila božjo službo bolj preprosto in se prilagodila duhu časa. Prokuratorja Samarin in Kartašov, ki sta se za vlade Kerenskega le malo časa brigala za pravoslavno cerkev, sta povedala, da bi bilo dobro, da bi ruska cerkev napeljala stike s katoliško cerkvijo. Moskovski cerkveni zbor se je zedinil v tem, da bi združil vso ortodoksno cerkev pod oblast enega poglavarja, moskovskega patriarha.

Sad nazorov Tolstega se kaže na vsem Ruskem. Tolstoj je otroval skoraj ves ruski narod s krivoverstvom. Nekateri pravoslavni duhovniki skrajšujejo liturgijo pravoslavne maše in pridigujejo množici, kar se ni preje nikdar zgodilo. Tako je opisal ruske cerkvene razmere dopisnik Paquet.

Upamo pa, da boljševiške grozovlade na Ruskem ne bo dolgo trajala in ondaj bo občanstvo in duhovništvo zopet osvobojeno strašnih moritev. Bojimo se pač, da bo postreljenih še sto in sto tisoč Rusov, preden bo boljševiški grozovladi strta moč.

Grozopolni prizori, ki nam jih kaže razdrapani Rusija, je žalostna priča naveden in narodne gnilobe ruskega naroda sploh. Če odštejemo poljske žide, živi približno v Rusiji tri milijone židov. A ti trije milijoni židov prevladuje stomilijonski ruski narod, ga nekadnuvamo mori ter nemoteno krade in ropa zasebno in cerkveno imetje. Noben narod na svetu ni padel tako globoko kakor ruski narod. Te grozne narodne nesreče sta kriva narodna nezavednost in pa židje.

Aprovizacija.

a Aprovizacija. Civilnim drž. vpokojencem (tudi njih vdovam in sirotam) se bodo prodajale suhe sline v petek, soboto in ponedeljek, dne 21., 22. in 24. t. m. od dveh do šestih popoldne v Gradišću št. 8. Na vrsto pridejo v petek stranke od A do J, v soboto od K—P in v ponedeljek ostale. Na osebo pride pol kilograma. Stranke naj se drže strogo tega reda in pripravijo drobiž, ker se bankovci po 50 in 100 kron ne bodo menjavali.

a Krompir za III. okraj. Stranke III. okraja dobe krompir v soboto, dne 22. t. m. in v ponedeljek, dne 24. t. m. pri Mühl-eisnu na Dunajski cesti. Določa se ta-le red: v soboto dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 150, od 9. do 10. ure št. 151 do 300, od 10. do 11. ure št. 301 do 450, od 2. do 3. ure št. 451 do 600, od 3. do 4. ure št. 601 do 750, od 4. do 5. ure št. 751 do 900. V ponedeljek, dne 24. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 901 do 1050, od 9. do 10. ure št. 1051 do 1200, od 10. do 11. ure št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 ko krompirja, kilogram stane 80 vin.

Fotografski aparat, velikost 13 : 18 cm se kupi. Ponudbe sprejema A. Gregorec, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Izgubil se je včeraj zjutraj na trgu zavitek v katerem je bilo več kosov svile in nakit za klobuk (raj). Pošten najditelj je naprošen, da odda proti nagradi v trgovini Kenda, oddelek za klobuke.

Izgubila je včeraj neka oseba knjižico od vojnega posojila, ki se glasi na ime Marija Kolar, Semič, od Dunajske ceste do Sodniškega trga od 9. do 10. ure dop. Kdor jo je našel se lepo prosi, da jo vrne proti nagradi na Elizabetno celto št. 8, I. nadstropje na desno.

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe pod »stroj« na anončno eksp. Al. Matelič, Ljubljana.

Dvonedstropna hiša z gospodarskimi poslopiji v lepi romantični solunski legi, pripravna za vsako obrt se po zelo ugodni ceni prodaja. Hiša obstoji iz 13 sob, 2 kuhinj, 3 kleti in prodajalniških prostorov. Zraven spadata 2 njivi, 1 travnik, 2 gozda in lep sadni vrt. Resnim kupcem se pošlje na zahtevo opis hiše. Pojasnila paje Jakob Peternei, hotelir na Biedu.

100 K nagrade onemu, ki mi preskrbi eno lepo večjo, medlovaní sobi ali dve manjši, za takoj, če mogoče v bližini skladišča »Balkan«. Naslov se izve pri upravi tega lista, 1888

16 letni deček želi vstopiti v svrhu nadaljevanja učenja v galanterijsko trgovino na deželi. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod št. 1706

Legionar-častjak išče meblirano sobo v sredini mesta. Naslov na »Legionar 2« na upravo tega lista.

Dobra naloz legionarja! Proda se pritična trgovska hiša v zelo prometnem kraju v Ljubljani. Prevzeti bi morali kupcu to hišo po preteku enega leta. Oziroma semo na resne reflektante. Naslov pove upravnistvo pod št. 1885.

Kmet z ženo brez otrok (ali največ eden) oba zdrava, pridna, vestna in samostojna do avca se sprejmeta na majhno posestvo v ljubljanskem predmestju, največ je vrta za obdelavo in pa živinoreja. Hrana dobra in zadostna; stanovanje prosto. Plača po dogovoru. Služba stalna. (Za kakšnega begunca tudi primerno, če misli za stalno). Pismene ponudbe pod »kmet z ženo 1863. na upravo slovenca.

Ženska v starosti 30—40 let se sprejme v službo za pometanje, ribanje hodnikov in stranišč. Stanovanje je hiel ali tudi lahko izven hiše, hrana dobra in zadostna, plača po dogovoru. Ponuditi se je: Hotel »Stena« v Ljubljani.

Žična mreža (pocinjena 1 m visoka) ter več sto žičnatih bruš in jablov (4 letne 250 mt. visoke) se ceno odda v Gostini Lamperl, Kolodvorska ulica 31.

Kupujem smrekov les in bukove bodisi okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj se naznanijo na V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana

Kočija še dobro ohranjena in z usnjem pokrita je naprodaj pri Franc. Vovk, vila »Franka« na Biedu

Prošnja. Kdo izmed vračajočih se ujetnikov, nikov iz Rusije ve kaj o Francu Šilar, rojenem leta 1893 v Strazšću pri Kranju? Služil je pri 17 pešpolku in se je nazadnje oglašil 19. marca 1915 iz Srednje Azije iz Kachke. Komur je kaj znano, naj blagovoli sporočiti njegovi materi Mariji Šilar, posestnici: p. Strazšće št. 35, pri Kranju. Stroški se radevolje povrnejo.

Glasovir dobro ohranjen, se prodaja v Cigaletovi ulici 4, II. nadstropje, vrata 13.

Lisičje kože se takoj kupijo. Ponudbe pošljite pod »Kože« na I. Jugoslovanski anončni in informatni zavod BESELJAK & ROŽANČ, Ljubljana, Francovo nabaržje 5.

Hlapec na večjem posestvu blizu Ljubljane se išče. Biti mora priden, pošten mož, ki bi poleg dela opravljal tudi posel oskrbnika. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo Slovenca pod št. 1938.

Kovačnica se da takoj v najem. — Vpraša se pri Ivanu Pristano, Gabersko, p. Trbovlje 11.

Prečiščilo tri mesece star, se odda. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 1939.

Kompletna jabolna oprava se zamenja za seno ali za živila. Naslov pove upravnistvo Slovenca pod št. 1936

Gospodična

absolventinja večernega trgovskega tečaja, izučena popolnoma v manufakturni stroki, s par letno prakso in z dobrimi spričevaji, želi primerne mesto. Cooj. ponudbe na upravo lista pod šifro Vestna.

Išče se za deželo, okolica Ljubljane, neoženjen, zanesljiv

kočijaž

vajen snajčenja vozov in tudi konjske opreme. Natančne podatke pove upravnistvo tega lista pod št. 1919.

Moško kolo

skoraj novo, znamka »Waffenrade« z dobrimi, predvojnimi pnevmatikami, se ceno prodaja.

Naslov pri upravnistvu lista pod št. 1919.

Večja delavnica ali skladišče se išče za ta-koj ali za maj. Cenjene ponudbe na upravo Slovenca pod »Delavnica«

Iščem kovačnico

v našem za takoj na kakem ugodnem prostoru v bližini mesta ali trga. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo lista pod šifro kovačnica 1933.

Pozor kupci!

Prodaj malo zidano hišico brito z opeko, en četrt ure od postaje Brezovica pri Ljubljani. Cena nizka. Natančne se izve pri lastnici MARIJI KAVČNIK, Vn. Gorice, p. Brezovica pri Ljubljani. 1929

ISCE se delavnica

prazna soba v pritličju. KUPI se majhna hiša bodisi v mestu ali na deželi, ali pa se vzame v najem. JANEŽ C. Komenskega ul. 55, Ljubljana.

Dobro silivko in rum prodaja in domačo razpošilja po povzetju po najnižjih cenah trdka Leopold Fon prej Novakov. 6, Stari trg št. 6. Ljubljana.

Blagajničarka in kompletistinja s prakso zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi išče službe. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Blagajničarka«.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, neugodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških do', rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastoj in poštne prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Poštne znamke

v zbirkah ali partijah, nadalje

stare trgovske korespondence

letnikov 1830—1880 kupujem po izrednih cenah. Pridem osebno k prodajalcu

Karel Rak, Maribor, Mlinska ulica šte. 34.

Modni salon **Marija Götzl v Ljubljani** Podružnica Zidovska ulica 8 Zidovska ulica 7

priporoča najnovejše

damske svilene klobuke ter čepice

v največji izbiri.

Popravila svilenih klobukov.

Popravila slamnikov.

Kupujem posestvo

50 do 500 orolov veliko v Sloveniji. Kupnino plačam v kronah ali pa v tuji valuti. Daljina pojasnila daje uprava lista pod št. 1928.

Dražba plemenske živine.

Na deželni pristavi v Medvodah se bo prodalo dražbenim potom

10 krav, par volov

in nekaj **mladih bikov**

svorjave šviške živine v soboto, dne 29. marca t. l. — Dražba se prične točno ob 9. dopoldne.

Poverjenišтво za kmetijstvo.

Kontoristinja

eventuelno kontorist z večletno prakso, popolnoma zmožen knjigovodstva, slovenske in nemške stenografije in vseh drugih kontorskih del, se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji v večjo manufakturno in razpošiljalno trgovino. Znanje hrvaškega jezika daje prednost. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja, s prepisi spričeval in navedbo plače naj se pošljejo na poštni predal 44, Celje.

PRIMA BOSANSKE SLIVE PRIMA

BALKAN

trgovska špedicijska in komisijska delniška družba, tu

prodaja, dokler je zaloga, prvovrstne bosanske slive à 5 K kg netto. — Prodajajo se samo v barelih, po ca 100 kg. Novi leseni bareli po 25 K.

Na Bledu se prodaja večja vila

s tremi stanovanji, velikim, zelo dobičkanosnim sadnim vrtom, v najlepši legi s krasnim razgledom. Proda se z opremo kakor: pohištvo, kuhinjsko posodo, servisem itd. ali tudi brez nje. Tudi se zamenja za vilo ali hišo v Ljubljani. Naslov pri upravnistvu „Slovenca.“ 1808

Pohištvo

od priprostega do najfinejšega izdelka priporoča po solidni ceni FRAN ŠKAFAR, Ljubljana, Rimska cesta 18. Stavbno in pohištveno strojno mizarstvo

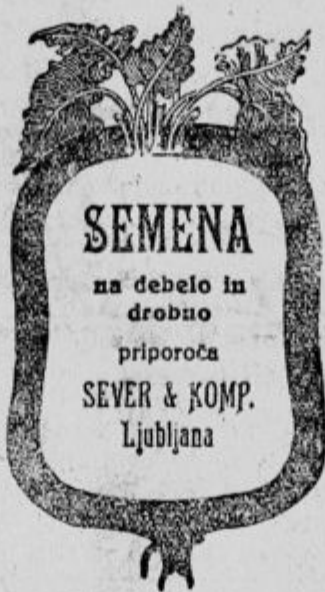
Udeležim se s 50.000-100.000 kronami kot tiha ali sodelujoča

družabnica

pri kakem podjetju, najraje v konfekciji ali modni trgovini, eventuelno tudi pri kinu.

Ponudbe pod „Družabnica“ na upravnistvo.

1851

Kupujem

suhe gobe

in dobre vrste. Prodajam kremo za čevlje v kovinastih dozah. 1/2 doze po K 15.—, 1/4 doze po K 28.— za tucat, čevlji z lesenimi in usnatimi podplati, tržne torbice itd. — Izvrstno letošnje in lansko vino in razno žganje.

M. Rant, Kranj.

Išče se lokal

srednje velik na prometnem kraju v Ljubljani.

Prevzame se eventuelno tudi z opravo in blagom vred.

Ponudbe pod „Lokal“ na upravnistvo.

1852

„Croatia“ goz./na Industr. v Zagrebu

je otvorila svoje podružnico

v Ljubljani, Mar. Ter. c. 2.

Kupuje

gozdove, vsake vrste rezanega in okroglega lesa, drva, oglje, strojilni les, čreslo i. t. d. po najvišjih dnevnih cenah.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enotliscob kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Vsi inozemski dnevnik

kot Le Journal, Echo de Paris, The Times itd., dalje ilustrovani tedniki: Illustration Graphic itd., tehniški tedniki kakor tudi inozemski modni časopisi se naročajo v knjigarni

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, Kongr. trg 2.

Zahtevajte cenik inozemskih časopisov.

SUKANEC

Ia.	na lesenih kolutih po 400 yardov, št. 40—60, tucat K 72—
Ia.	„ „ „ 50 „ „ 36 „ 80—
Ila.	„ „ „ 150 metrov „ 40—60 „ 40—
Ia.	„ kartonih „ 8 „ (karton 6 tuc.) „ 24—
Ia.	v klopčih, 48 kosov, 1 karton „ 20—
Ia.	„ „ 10 „ 1 „ plet. bombaž, črn „ 30—
Ia.	v „ 12 „ 1 „ volna za gatenje „ 15—

Dobavlja in izvršuje naročila le proti predplačilu

I. V. Najdaš, agentura za sukanec, Budekovičeva, Itr.

Počeni od 5 tucatov se pošilja v okovanih lesenih zabojčkih.

Čemu za spomlad nove obleke

ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto. Najmodernejše barve, prihranek denarja.

Hlita in točna izvršitev. — Prva in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Josip Reich Tovarna: Poljanski nasip šte. 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4. Poštna naročila se točno izvršujejo.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštnem povzetju za ceno 32 K, poština posebej.

Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12. Telegrami: KINTA Ljubljana.

Kupujeva gozdove

(jelove, smrekove, bukove, hrastove) zrele za posekanje toda samo v večjih kompleksih, ki niso preveč oddaljeni od železnice, i. s. cele drvene množine ali pa po kubičnem metru in gotov rezan les (jelov, smrekov, tisov itd.) v raznih veličinah, ravno tako tudi tesan les za stavbe.

Načrtne, podrobne in obširno popisane ponudbe z navedbo cen prosimo na:

Braća Janeković, trgovina z drvi, Zagreb, Kukovičeva ul. 3.